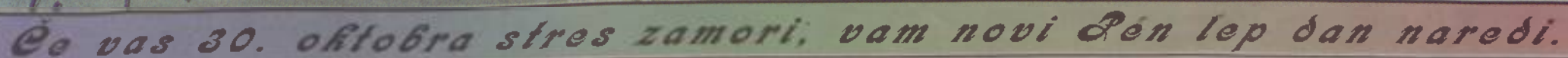

*... možť
zavrén.*

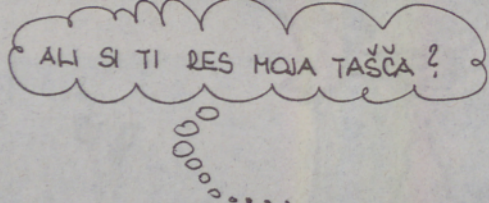
četrtek,
25. septembra,
1997,
30. številka

NAJ... SMEH '97

Z veseljem sporočamo, da ste se začeli smejati z nami! Tokrat objavljamo dva vaša predloga za najlepše smejoča obraza. Na prvi fotografiji vidite URŠKO SREŠ iz Radenec, ki ji manjka desno oko, ampak k sreči samo na malce nerodno posneti fotografiji (za Pentute je čisto O. K.). Njena smejoča prijateljica je PETRA GJUREČ iz iste občine. Vsaka je stara 15 let, obiskujeta Gimnazijo Frana Miklošiča v Ljutomeru, tako prešerni pa sta, ker sta se »škljocali« v deseti minuti takrat novega leta 1997.

Mislím, da je takšén prisrčén smeh med snaho in taščo redež pojav. Je pa vendarle resničén in morda celo vreden objave?

Angelca Piša
Mala Nedelja 9

Vaš prijazni smeh seveda ne bo zastoj – objavljene sličice bodo krasile domove 20 tisoč SLO-družin, ob tem pa boste deležni tudi povrnitve fotostroškov. Smejoče se fotografije pošljite na PEN, Ulica arhitekta Novaka 13, Murska Sobota, s pripisom »za Naj... smeh '97!«

SLAVEKOVA IN VLADOJOVA VELEKUPČIJA

Oaj, kak sva pá mafnila!

Ne vemo sicer, v kakšni vlogi je bil tisti večer na etnokonzertu v Veržeju SLAVEK PETEK (levo). Ker je direktor Citroenove podružnice v Soboti, je mogoče, da je ob posredovanju bolj izkušenega kolega VLADA KRESLINA (od Slaveka levo) gospodu v ozadju (med Slavekom in Vladojon) prodal kakšnega od avtomobilov, ki jih zastopa. Lepo je namreč videti, da sredinski mož že preštevá denarce ... Je pa vsaj še ena varianta, da je Slavek v vlogi basista MARKO BANDE, potem ko sta s Kreslinovim združila svoji glasbeni skupini in »špil« vnaprej prodala naivnemu (istemu) gospodu iz ozadja!?

Telefoto: BRrrr

TJA GREDO
CESARJI PEŠ ...

NE SERJI, BEREM!!!

Na mali lončarski delavnici Filovci '97 je izpod spretnih rok mladih šolarjev nastalo dvoje pravljicnih gradov. Pod enim je mirno sedel in bral kralj (morda cesar?), ki je na zunanji strani (platnicah) svojega čtiva z opozorilnim napisom dal natanko vedeti, kaj trenutno dela.

Lipen

IVAN KAVAŠ

NAMESTO ZA DIREKTORJA POMURKE V ZDA

den, pa pá
z bikámi priiden!

Čudna so pota biznisa, to je moral (z žalostjo) ugotoviti tudi zasebni trgovec iz Odranec, IVAN KAVAŠ. V Peni smo pred meseci že poročali, da namerava kupiti POMURKO MESNO INDUSTRIJO, pa mu (splet okoliščin?) ni uspelo. Računal je na ugodne kredite, dolgoročna in brezročna posojila, finančno pomoč pa so mu obljubile tudi tri v Ameriki živeče sestre – tudi one bi bile z veseljem solastnice klavskopredelovalnega giganta.

Razočaran in besen na ves svet (posebej pa na Slovenijo) se je Kavaš nedavno odpravil v ZDA, kjer kupuje kravjo farmo – potencialni klavci so tudi mesarji iz Pomurke.

Gospod Kavaš torej kljub porazu vrača z dobrim, saj še vedno ponuja roko sodelovanja. O tem (uvozu Kavaševih krav iz ZDA) menda že potekajo pogovori s predstavniki aerodroma Rakichan, saj morajo letališče primerno posodobiti (»aeroplani« s kravjim in bikovskim tovorom so namreč malo širši od običajnih).

Penov sodelovalec je ujel Kavaša ravno v trenutku, ko je z brniškega letališča (ljudi bodo v Ameriko in nazaj vozili še vedno samo iz tamkajšnje zračne luke) potoval v San Diego – s polno torbo denarja za farmo.

JOG

BRAAAVO
PENTUTE!!!

ANTONIJE Č. POLJUB JOHANNA V.

Slovenci veljamo

za zadržane, brez domišljije in prenapete. Pa smo pentutarji poiskali ljudi, ki bi bili pripravljeni dokazati nasprotno. Bili smo uspešni, saj Prieki in Prekmurci nismo (običajni) Slovenci. Manekena, ki bi pustil slikati svojo zadnjo plat, smo hitro našli in je Goričanec. Ker je naša pokrajina drobcena in se ljudje v njej poznajo po različnih kriterijih (tudi ritih), nas je lastnik zadnje plati vljudno prosil, da objavimo samo psevdonim: JOHANN V., 24 let. Malo težje je bilo s kandidatko. Po neutrudnem ponujanju (visokega) honorarja na obeh bregovih Mure smo na desnem našli ANTONIJO Č., ki je prav tako iz majhne prleske vasi, zato je prosila za črno packo čez oči. Ko smo jo vprašali, ali bi v javnomedijske namene želela poljubiti (sicer snažno in urejeno) ritko Goričanca JOHANNA V., je po krajšem premisleku srečna dahnila: »Če bo to pomagalo k zblževanju prebivalstva v Regiji, k pristnejšim med-sosedskim odnosom in krepitvi ljubezni med narodi, zakaj pa ne?« In tako se lahko naužijete ob gledanju usodnega poljuba, ki je ponovno združil brate z desnega in levega brega naše opevane vode.

Otte no nekan!

**NEUVRŠČENI
(Z ZAMUDO)
V REGIJI**

**DARANAJKA
BANDARANAJKE
NA
LOTMERŠKEM
GLAVNEM TRGU!**

Že lep čas v Ljutomeru šušljajo, da je bila pri njih na tajnem in zasebnem obisku bližnja sorodnica (morda celo sestričnina vnukinja) nekdanje predsednice Ceylona SIRIMAVO BANDARANAJKE, princesa DARANAJKA (priimka zavoljo dolžine ne bomo še enkrat pisali). Med drugim se je čisto intimno sprehajala po glavnem trgu, in ko je šla mimo fotoateljeja TIVADAR, so jo (kot se za sodobne čase spodobi) skrivaj fotografirali. Po skrivnostnem dogodku je fotografijo občudoval tudi naš stalni sodelavec JOG - dolgo je zrl v podobo lepe princese in iz minute v minuto se mu je zdela bolj znana. In glej - spoznal je TADAJANKO (beri: Tadejo) ZOHAR iz Rogašovec

JOG

MILAN KOBLENCER:

»Iz Mure me nemre nišče ličiti!«

»Lejko te pa iz Mure v Muro!«

NAROBE SVET

VANEK SE VOZI,

NAMESTO DA BI (JO) VOZIL!

Emancipacija nima meja, ali je okusna, pa je že drugo vprašanje! Vsaj v Pentutah se nam zdi, da bi bilo veliko koristneje in bolj naravno, če bi DUŠAN RADIČ-VANEK zamenjal z gospo, ki ga (težkega, kot jel) vozi v »taligah« (lepše: samokolnici). Ampak radijskokabaretna vloga malega VANEKA je Dušanu očitno tako zelo zlezla pod kožo, da misli, da je resnično fantič z dvajsetimi, morda petindvajsetimi kilami ... Toda smeh mora biti, celo premalo ga je!

Foto: juza

Vej pa porinte, teta!

Tij si pa nej na tešče!

IZ MURE Z LJUBEZNIJO

Žogobrcarji Mure (pravzaprav njihovi šefi) so se odločili, da bodo letos poskušali z domačimi (beri: cenejšimi) močmi. V sklop tovrstnih prizadevanj sodi tudi imenovanje prekmurskega nogometnega strokovnjaka, nekdanjega olimpijskega reprezentanta Jugoslavije, MILANA KOBLENCERJA za prvega trenerja. Mura je z njim očitno pridobila, saj je igra lepša, predvsem pa ob domačih dečkih bolj srčna kot lani. Pentute so ga presenetile, ko se je poslavljajal od sodelavcev v konfekcijski tovarni Mura. Ob tej priložnosti je pripravil piknik v Gradišču, čeprav se je iz Mure preselil v Muro. Poleg tega so se ljubitelji »fešt-zadovoljno muzali, češ komaj je pripravil poslovilno veselico, že se lahko pripravljamo na »notri küpüvanje«. Vek slovenskih nogometnih trenerjev je pač kaj kratek ...

Foto: JUZA

»Le kako ti je uspelo dobiti magičnih 615 točk?«

**SEJEM V GR NI LE RAZSTAVA PLEMENSKIH TELIC!
LIPEN SPET ŠKLJOCAL DOLGE NOGE**

Ondan so v zabaviščnem šotoru gostišča VINDIŠ na gornjeradgorskem k.-ž. sejmu izbirali lepoto sejma '97. Prišlo je samo (ker še niso navajene) devet lepih, ki niso ušle budnemu fotoočesu vrlega Lipena. Da ne bi bilo preveč čudovitega na en mah, ne bomo objavili vseh Lipenovih stvaritev, ampak le nekatere. Na prvi gospod resorni (kmetijski, op.a.) minister CIRIL SMRKOLJ šepeta zmagovalki, 15-letni dijakinji I. letnika srednje ekonomsko-komercialne šole v Celju, NATASI GEROLD (169/51/92-55-90) iz Gorice pri Slivnici.

Na drugi direktor k.-ž. sejma JANEZ ERJAVEC čestita prvi spremljevalki MONIKI JAZBEC - stara je 17 let, hodi v tretji letnik iste šole, doma je iz Šentjurja in ima naslednje številke: 168/52/85-61-88. Monika je tudi na drugi »samostojni« fotografiji. Pred njo stoji 16-letna JANJA KOŠIR iz Miklavža, bila je šesta s 446 točkami, desno pa sta 15-letna MILJANA TODORVIČ iz Velenja, 4. s 495 točkami in miss fotogeničnosti, ter 17-letna KLAVDIJA LEDINEK iz Vojnika - bila je osma s 419 točkami.

Lipen

»Ej, ti, Janez, kmetijsko-živilski Janez!«

Kak so dobre!!!

Nadobudna mamica vstopi v prodajalno s ploščami. Išče otroške pesmice. Ponujajo ji Sendy, Nušo, Manjo ali Sergejo. »Ne, prave otroške pesmice iščem. Morda s kakim zborčkom ali kaj podobnega.« Nimajo. Kot tudi v večini pomurskih knjigarn nimajo kakovostnih knjig s pravljičami in otroškimi pesmimi znanih slovenskih pesnikov. Če že, pa so drage kot žafran.

V času, ko mnogi ljudje resno razmišljajo, ali bi imeli otroke in koliko bi jih imeli, saj razmere za proizvodnjo, vzgojo in rejo otrok nikakor niso idealne, bom sam odprl problemček, na videz nepomemben, iz narodnokulturnega vidika pa

dolgoročno usoden. Kakorkoli obračamo stvari, večino nagnjenj, odprtih obzorij, radovednosti se človeku vceplja v najbolj rosnih letih. Vemo, da moraš že z dojenčkom govoriti povsem normalno, brez pomanjševalnic in popačenk. Da mu moraš pripovedovati pravljice, otroške pesmice, se pogovarjati z njim, ko imaš še občutek, da samo spi, pije mleko in joče.

In da lahko vrtec pri tem veliko pomaga, najpomembnejša pa je domača vzgoja mame, očeta, babice, dedka.

Če hočemo otrokom pripovedovati pravljice in pesmice, jih moramo neke vzeti. Zelo malo nas je takih, ki imamo zalogo otroške literature v glavi. Večina mladih staršev in starih staršev si pač mora pomagati s knjigami, kasetami, ploščami, videokasetami. Prvi problem je, da je reči po naših, vedno bolj komercialno naravnanih prodajalnah knjig in kaset in videokaset, kaj težko najti. V poplavi šunda, ki gre za med, se prodajalec le težko odloči, da bi naročil tudi blago, o katerem govorim. Tudi založbe se vedno redkeje odločajo za izdajanje tovrstne literature. Če pa že, so to sumljive založbe s sumljivimi avtorji, kjer je namen jasen: zaslužiti. Zato so proizvodi pogosto površni prevodi, s spačeno slovenščino, s tiskarskimi in jezikovnimi napakami, samo da je.

Dobre, lepe knjige so drage. Privoščijo si jih lahko le najbolj premožni, ki jih je med nami najmanj.

In kaj bi zdaj s tem. Kako presekati ta voz? Preprosto. Menim, da je za položaj kriva država. Ministrstvo za kulturo. In morda še za družino.

KOMPENTAR

Omogočiti bi moralo, da so knjige, kasete čim boljše in čim bolj poceni. Z davčnimi olajšavami, subvencijami in drugimi ugodnostmi.

Seveda reč ni tako preprosta, kot sem zdajle zapisal. Ker smo Slovenci še vedno znani kot najbolj iznajdljivo ljudstvo na svetu in bi skušali do teh ugodnosti najprej priti tisti, ki že danes izdajajo otroški šund. Ampak ta problem bi tisti, ki bi morali pokazati voljo do tega, da nam bodo najmlajši odrasčali v sladkem svetu pravljič in lepe otroške pesmi, mogli rešiti z nekim strokovnim organom, ki bi razsojal.

Mnogi mi bodo očitali, da odpiram problem, ki realno ni rešljiv. Mnogokje na vzhodu in zahodu Evrope so stvari rešene tako, da otrokom knjiga in otroška pesem nista razkošje, ampak sta jim dostopni za majhen denar.

Samo ne sprašujmo se, zakaj se tako malo staršev potrudi, da bi svojim otrokom dali, o čemer sem govoril. Veliko je zamujenega, posledice že občutimo in jih bomo pri prihodnjih generacijah še bolj.

MARJAN DORA

PO
KUČANU
KUČAN?

BOMO NA LETOŠNJIH PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH
ZA ALI PROTI?

ZAKAJ NOČEJO KANDIDIRATI JANŠA, PODOBNIK IN PETERLE?

Že nekaj mesecev se okoli formalno najmanj odločujočega, pa vendar najbolj prestižnega stola v Sloveniji drenjajo politiki, tisti, ki bi ga radi zasedli, novinarji pa v pomanjkanju boljših tem pridno pritikajo svoj lonček. Zdrahe je vžgal doseđanji predsednik Milan Kučan, ko je v neki radijski oddaji naznanil, da se bo še enkrat podal v tekmo, ki se ji pravi volitve.

JANEZ JANŠA: Edini pravi protikandidat, ki pa niti ne pomišlja o tolikšnem tveganju.

Zadeva okoli goriškega rojaka, dolgoletnega partijskega funkcionarja in sedanjega predsednika in njegove ponovne kandidature je sporna vsaj iz dveh razlogov. Prvi je, da je mož pred dobrim letom v eni svojih izjav o možnostih svoje ponovne kandidature besedoval približno takole: Ne, razen če bi ocenil, da je demokracija v Sloveniji resno ogrožena! Kaj je zdaj s tem? Ali to pomeni, da bi jo bil Milan Kučan sposoben reševati le, ako zaseda najvišji položaj v državi? Da se za ogroženo demokracijo ne da boriti kje zunaj funkcije predsednika države? Kot predsednik katere od mnogih strank, katerih opcija je blizu Milanu Kučanu, ali preprosto kot publicist z mnogoterimi praktičnimi političnimi izkušnjami ali kot navaden občan.

Glede na dejstvo, da je Milan Kučan človek, ki ni bil nikoli znan po tem, da bi dajal nepremišljene javne izjave, je očitno, da je s to izjavo ocenil, da njegov učinek zunaj glavne državne funkcije nikakor ne more biti primerljiv.

Seveda še bolj kot to bode v oči dejstvo, da je predsednik Kučan, ko je naznanil svojo kandidaturo, ljudem posredno sporočil, da je v državi demokracija resno ogrožena. Se s tako oceno lahko strinjamo? Je ogrožena bolj, kot je bila, ko je dal svojo prvo izjavo na to temo? Se bomo katere od njegovih aktivnosti za zaščito ogrožene demokracije učakali že pred

volitvami? Ali se bo stari novi predsednik lotil te pomembne naloge šele, ko bo ponovno izvoljen?

Sicer pa je vsem, ki se v Sloveniji ukvarjajo s politiko, jasno, da je sedanjí predsednik izjemno priljubljen. Da je že v dveh tekmah za izvolitev na predsedniško funkcijo zmagal z veliko prednostjo. Če obudim spomin: pred sedmimi leti so se mu zoperstavili dr. Jože Pučnik, takrat karizmatični voditelj novih političnih sil, dr. Marko Demšar, kot kandidat že tiste čase sila močne LDS in zdaj žal že pokojni, kontroverzni dobri človek od Negove Ivek Kramberger. Čeprav je kazalo, da sta Demšar in Kramberger bolj eksotična nasprotnika, da kaže resno računati le na Pučnika, pa sta prav marginalca pobrala toliko glasov, da je bil potreben drugi krog, v katerem je Kučan Pučnika pustil daleč zadaj. Treba je seveda reči, da so bile tiste volitve, prve prave, demokratične, najlepše doslej. Samo štirje kandidati, med njimi glasni in simpatični Kramberger, ki jim je dajal ton in veliko besednih dvobojev na daljavo. Preka-

MARJAN PODOBNIK: Pomladno koalicijo je razbil spomladi, zdaj je z bratovo kandidaturo do konca zmešal njene štrene.

ljena politika Pučnik in Kučan sta odkrito priznala, da jima je Kramberger s svojo prostodušnostjo ponudil veliko materiala in ju naredil drugačna. Dobri človek je med kampanjo največ energije porabil za kritiko Kučana. Potem je pripravil velikonočno kosilo v svoji gostilni pri Negovi, kamor so prišli vsi trije protikandidati. Kosilo, en teden pred drugim krogom volitev, je izrabil za to, da je malega Iveka naučil, da je pred kamerami govoril, da bo predsednik Milan Kučan.

Že ko smo nekaj mesecev prej, preden se je začela naslednja predsedniška volilna kampanja, izvedeli za tragedijo v Jurovskem Dolu, kjer je v skrivnostnih okoliščinah naboj iz

lovske puške ubil Krambergerja, ki je svoje nastope začel veliko pred drugimi, smo vedeli, kako močno bo Ivek manjkal v slovenski demokraciji.

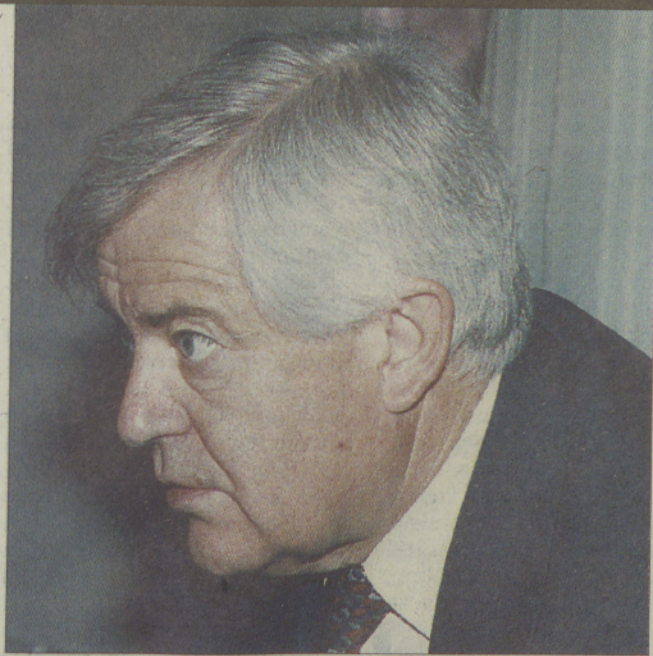
Plejada konkurentov pri prvih pravih predsedniških volitvah je bila dosti daljša, pokazalo pa se je, da sedmerica ni bila sposobna zbrati niti 40 odstotkov glasov, tako da jo je Kučan premagal že v prvem krogu. Ivo Bizjak, Jelko Kacin, Alenka Žagar-Slana, France Tomšič, dr. Stanko Buser, dr. Ljubo Sirc, Darja Lavtižar-Bebler so praviloma v vsej predvolilni kampanji tekmovali med sabo, kdo bo bolj kritiziral Kučana, kar se je na koncu pokazalo kot najboljša reklama prav zanj. Značilno za tiste volitve je bilo, da nekaterih od tistih, ki so jim njihove stranke zaupale boj za tako odmeven položaj, v politiki sploh ni več. Tako ni več soproge slavnega umetnika Franceta Slane, dr. Stanka Buserja, da o londonskem liberalcu in uglednem gospodarstveniku Ljubu Sircu, ki je bil kandidat LDS, ne govorimo. Ivo Bizjak je bil najprej notranji minister, po aferi s specialci, ki so oboroženi ropali po Avstriji, je odstopil, nato ga je Kučan imenoval za prvega slovenskega varuha človekovih pravic. Tudi Jelku Kacinu so po njegovi neponovljivi vlogi med agresijo na Slovenijo prerokovali bleščečo kariero, pa ni bilo od nje kaj dosti. Ravno v zadnjih mesecih pa se dogajajo neprijetne reči začetniku novega sindikalnega stila pri nas in ustanovitelju ter prvemu predsedniku socialdemokratov Francetu Tomšiču.

Zaradi izkušnje pred petimi leti tokrat pravega navdušenja za kandidacijo ne kaže nihče od pomembnejših slovenskih politikov. Najprej so Janša in njegovi skušali pod vprašaj postaviti zakonitost Kučanove kandidature nasploh: v ustavi piše, da je

LOJZE PETERLE: Po jesenski volilni katastrofi se je v stranki obdržal, predsedniških volitev očitno spet ne bo znal izrabiti.

OBKROŽEVALI ZGOLJ

MILAN KUČAN: Drugi ali tretji mandat? Nenadomestljiv? Rešitelj slovenske demokracije?

lahko nekdo predsednik Slovenije le dvakrat, Milan Kučan pa je že bil predsednik predsedstva in predsednik. Pravna tolmačenja tega dejstva so različna, politična kajpada še bolj. Ponovno se kaže, da se znamo Slovenci okoli tako nepomembnih vprašanj preklati veliko bolj goreče kot okoli dejstva, ali imamo boljšega kandidata za predsednika. Seveda je smešno poslušati argumente, da je Kučan nekdanji komunistični vodja Slovencev. Volivci to vedo že vseskozi, pa ga vendarle volijo. Tudi izjave, da nas svet ne mara, ker imamo komunističnega predsednika, niso dovolj podprte z argumenti, da bi jih jemali resno. Morda ima nekaj teže zgolj razmišljanje, da nas mora skrbeti, da je v javnosti ustvarjeno razpoloženje, da je Milan Kučan nenadomestljiv oče naroda. Taka ugotovitev ne bi smela veljati za nikogar, če želimo biti to, kar si vseskozi domišljamo, da smo. Majhna, žilava, naprej misleča država, katere največje bogastvo so ustvarjalni ljudje, in ki si spričo tega zasluži, da jo Evropa in svet enakopravno obravnava.

In se zdaj, ko politični prvaki ugotovijo, kako tvegano je pomeriti moči s Kučanom na odprti volilni fronti, domislijo nečesa drugega. Razglasijo volitve s Kučanom za nepotrebno farso, v kateri protikandidatov ni treba postavljati. To tezo širijo predvsem pomladniki, pri tem pa spet niso dosledni, ampak se med sabo na smrt sprejo okoli tega, kako dosedanjemu predsedniku vendarle zoperstaviti kandidata, ki bi ga podprla vsa pomlad in bi imel vsaj minimalne možnosti za enakovreden spopad. Ljudska stranka se spet pokaže za najbolj pragmatično in ponudi svojega daleč najbolj priljubljenega in sprejemljivega politika predsednika državnega zbora dr. Janeza Podobnika. Jansa in Peterle pa prav Podobnikoma najbolj očitata izdajo pomladne koalicije po lanskih volitvah, zato storita vse, da bi njegovo kandidaturo ovrgla. In uspeša. Podobnik objavi, da se ne gre več. Kaj zdaj? Pomladniki so kandidaturu ponujali znanim kulturnikom, znanstvenikom, javnim delavcem in so po vrsti dobivali košarice. Prodajalci košaric nosijo sila zvoneča imena: dr. Janez Jerovšek, Drago Jančar, dr. Andrej Bajuk, dr. Primož Rode, dr. France Stres, ki je na misijonarski poti nekje po Afriki in so ga nesramno omenjali, ne da bi mu kdo povedal ... Nesporni lider slovenske pomladi Janez Jansa je dovolj izkušen in razumen mož, da se ne podaja v boj, v katerem je iz njegovega zornega kota glede na formalno ustavno vlogo predsednika republike dobiček lahko pičel. Izguba pa bi bila, glede na kredo vsega njegovega udejstvovanja v zadnjih letih, ogromna. Poraz v neposrednem boju s Kučanom, o katerem ima toliko slabega za povedati, bi pomenil politično smrt mladega in ambicioznega voditelja opozicije.

Ostale parlamentarne stranke, celo vodilna LDS, o boju s Kučanom sploh ne razmišljajo. Združena lista je sploh, ne da bi jo Kučan za to prosil, objavila, da ga bo podprla, če bo le rekel. Ravno v teh dneh jo je tudi formalno zaprosil za podporo. Ni še potrjeno, naj pa bi v boj za mesto predsednika države šel predsednik demokratov Tone Peršak. Glede na katastrofalni rezultat demokratov na zadnjih volitvah pa tudi Peršakovih možnosti ne gre precenjevati. Že ob porazu na parlamentarnih volitvah je kandidaturu napovedal kontroverzni Sašo Lap. Za njim so se začeli promovirati še Adolf Štorman, Matjaž Gerlanc in nekaj še manj znanih marginalcev.

Po sili razmer smo torej v Sloveniji uspeli ustvariti razmere, da novembrske volitve sploh ne bodo povsem legitimne. Še zlasti, ker bi tudi med doslej napovedanimi kandidati le stežka našli koga, ki bi uspel kandidaturu tudi formalno vložiti. Ne smemo namreč pozabiti, da bo polnopravni kandidat samo državljani Slovenije, ki bo uspel zbrati deset podpisov poslancev državnega zbora ali podporo politične stranke in 3000 overjenih podpisov volilcev ali 5000 podpisov volilcev. Zna se zgoditi, da razen Kučana omenjenih pogojev ne bo uspelo izpolniti nikomur. Bomo potem imeli volitve, na katerih bomo obkroževali zgolj za in proti Kučanu?

In za konec. Zamislimo si hipotetični položaj, da bi Kučan tik pred zdajci objavil, da se odpoveduje kandidaturi. Med slovenskimi politiki bi zagotovo nastala gneča in nabralo bi se kar nekaj kandidatov, ki bi se želeli dokopati se vabljivega stolčka. Tudi mnogi med temi, ki zdaj o kandidaturi niti slišati nočejo.

Ampak ena stvar je gotova že zdaj, dva meseca pred volitvami, kot bi rekli gorički kmetje: Karkoli se bo zgodilo, KRUJ GVUŠNO NEDE FALEJŠ!! MARJAN DORA

... gospodar ima debel krompir?!

Če jeseni ni kam devati, spomladi ni kje jemati je ljudska misel in način življenja na kmetih. Jeseni je to predvsem spravilo vsega, kar je med letom zraslo in obrodilo. Mnogim opravičilo je mehanizacija vzela dušo, toda tu in tam nekatera ljudje še vedno ohranjajo. Eno takih je na Goričkem spravilo krompirja. Tu so stroji le deloma nadomestili delo človeških rok. Samo olajšali so ga, sicer pa se pri tem opravičilo ljudje še vedno zbirajo, pomagajo drug drugemu in kljub napornemu delu vse skupaj spremenijo v družaben in vesel dogodek, ki se konča za bogato pogrnjeno mizo in s pesmijo na ustih.

Tako so letošnjo bogato krompirjevo letino spravili pod streho tudi pri Popičevih v Šalovcih. Delalo se je od jutra do večera, ko je bil na domačiji krompir v vsaki luknji, toliko ga je bilo. Tu bo na pomlad kje jemati, saj krompir ta hip tudi nima prave cene, da bi se ga splačalo prodati. Ga pa z veseljem naberejo v vrečo, če pride sorodnik ali znanec iz mesta. Tako je pač to na Goričkem. V dobrem ga imava tudi Jure in Irma.

Beno je pridno delal od jutra do večera. Kot da bi se pred starši grebel za domačo hčer Moniko. Nje zaradi službe ni bilo na krompirišču.

Med delom je kratek počitek dobro del. Privoščili so si ga Maček, Maja in Maksi, ki je udobno legel v mehko »posteljo«.

Sredi dela se je najbolj prilegla malica. Gospodinji, mlajša Marta (na fotografiji levo v ospredju) in starejša Rožika (za njo), sta pogrnili na prazni prikolici. Jure je med najprijetnejšim opravičilo tega dneva ujel (od leve) Kosino Liduško, Dečkovega Edija, ki ga bodo prepoznali predvsem dijaki soboške gimnazije, pa Maričko, Stanka, Picinovega dedeka, Slavico, Majo, Mačka, Lutaško Jožico, Lutaško Trezko in Bosarsko Giziko. Objektivu pa so se izognili Maksi, Beno, Branko, Robi, Majda, Albina, dva Emila, Mariška in morda še kdo pa oba gospodarja, mlajši Milan in starejši Gabor, malici pa se seveda niso odpovedali.

babica Nana

Marička

Mariška

Jolanka in Majda

Dvajset parov rok je potem, ko je mladi gospodar Milan preoral krompirišče, začelo grebsti po vlažni zemlji in pobirati nepričakovano bogato letino. Pri Popičevih so računali na tri prikolice krompirja, na koncu pa jih je bilo devet. Dobrih sedem ur so brskali po zemlji, angažirali prikolice vseh sosedov in doma s krompirjem napolnili vsak prazen kot ...

Tisto zadnjo avgustovsko soboto se je s krompirjem trudilo kar nekaj znanih rok. Lutaški Jožci je vrečo podržal sam predsednik občinskega sveta hodoško-šalovske občine Balekov Emil.

Na domačem dvorišču je imel glavno komando v rokah starejši gospodar Gabor. Napolnil je prvo košaro in potem do večera skupaj s pomočniki sto in več.

Feri
Lainšček

»I

N
I
K
O
M
E

NIŠTA«

Res si tokrat ne bi pomagal s statistiko.

Namreč vsaj med prištevnimi bralci gotovo ni nikogar, ki ne bi soglašal, da je število mrtvih in ranjenih v prometnih nesrečah na naših cestah naravnost grozljivo. Poleg tega pa se potem ob še tako neizprosnih podatkih kaj kmalu najde kdo, ki ti po službeni dolžnosti lahkotno »dokaže«, da pa »v primerjavi s tem in onim ali pač onimi to niti ni tako alarmantno«. In kaj torej takemu mar: mrtvi pač ostajajo mrtvi, invalidi invalidi, med živimi pa še naprej ostajajo tudi najbolj nemarni, nestrpni, zaletavi, agresivni, objestni in nesramni vozniki, kar si jih kdaj srečeval na srednjeevropskih cestah.

Slednjo trditvijo pa je seveda še huje kakor s statistiko.

Saj sicer ni vsaj med prištevnimi bralci gotovo nikogar, ki ne bi soglašal, da je prometna in vedenjska kultura mnogih voznikov na naših cestah več kot nezadostna. A kaj, ko se ob še tako neizprosnih dejstvih kaj kmalu najde kdo – in potem kajpada in tako dalje ... Pa vendar! Tvegaj bom tokrat s povsem zasebno lestvico petih soboških prometnih in obprometnih senzacij. In tvegaj bom tudi z vprašanjem, ali jim morda lahko dodate še katero.

1. Na stezi v mestnem parku, med gradom in kinom Park, sem malce pred polnočjo srečal drveči osebni avtomobil in se mu srečno izognil.

2. Na stezi v mestnem praku, le malce vstran in pri belem dnevu, sem opazoval skupino mamc z vozički, ki so se komaj še ognile mopedistu.

3. Spoznal sem simpatični upokojski par, ki si zaradi kolesarske in motoristične gneče na teh istih stezah ne upa več v mestni park na sprehod, dokaj negotovo pa se iz enakih razlogov počuti še na mnogih soboških pločnikih.

4. V Lendavski ulici sem doživel neuspelo prehitevanje pri hitrosti zanesljivo več kot sto kilometrov na uro, pri čemer sta voznika vse od mostu čez Ledavo do poslovne hiše Zavarovalnice Triglav vozila vzporedno.

5. Sedeč na vrtu pred hotelom Zvezda sem našel natanko šest zaporednih »mimolovov« dveh motoristov, ki sta po mestu očitno ves ta čas nemoteno brzela v krogu.

In to bi bilo z moje strani vse.

In sploh in nasploh: »I nikome ništa.«

Komentar bo le kisli smeh, ko boš spet plačeval, ker se nisi pripasal, ker si vozil nekaj kilometrov prehitro ali pa še bolj verjetno, ker si napačno parkiral in ogrozil mravljo.

Francoski pisatelj André Malraux je v svojem prvem romanu Zavojevalci (1928) med drugim zapisal: »Kakšna politična ideja bi bila to, če se zaradi nje ne bi umiralo ...« Bil je to čas po prvi svetovni vojni in čas, ki je že slutil špansko državljansko vojno. Vprašanje je, kaj bi pisatelj rekel danes, saj se je svet od takrat bistveno spremenil. Morda bi celo zapisal: »Kakšna politična ideja je to, zaradi katere moraš ubijati ...«

V prejšnjih dveh poglavjih smo govorili o ruski mafiji in njenemu vplivu v Evropi. Tokrat se ozrimo po naših bližnjih sosedih, na svoje slovensko dvorišče.

Po drugi svetovni vojni so bili ljudje prepričani, da na prostorih stare evropske celine ne bo več vojne. Mir pa je trajal manj kot petdeset let. Toda vojna, ki se nam je zgodila, je bila drugačna od prejšnjih, grozljivejša, kot so si jo zamislili »velikosrbski« načrtovalci. S sabo je prinesla izjemno kruto etnično čiščenje, sistemska posiljevanja, v začetku so v vojni na Hrvaškem in v Bosni sodelovali iz zaporov izpuščeni zločinci in morilci, prišli so prostovoljci z vseh strani sveta, plačani vojaki Tujske legije, islamski »sveti vojščaki«, za njimi pa vojni dobičkarji. Mnogi so se vedli kot »psi vojne«, še danes, leto dni po vojni, se mnogi niso vrnili v svoje

pa imamo dovolj nasilja, tako da stavek ameriške igralk nima več svoje cene ... Dvajsetega avgusta so neznanci izvedli ponesrečen atentat na občinskega predsednika Savskega Venca. Vse se je zgodilo pri belem dnevu na beograjski ulici. Tri dni kasneje sta se spopadli dve skupini mladeničev na splavu diskokluba Seks. Dva fanta sta obležala mrtva, šest gostov je bilo ranjenih. Ko je prišla policija, so »varovalci miru« dobesedno stopali čez odvržene samokrese pobeglih izrednikov. Šef beograjske policije je izjavil, da je njihovo delo v zadnjem času smešno, da izgublja smisel, ker so državljani do zob oboroženi in si sami krojijo svoje zakone.

V Beogradu, pa ne samo tam, je kriminal povezan s prodajo orožja, orožje se kupuje v tujini ter tihotapi v večja mesta, kjer skupine podnevi in ponoči strahujejo

v kateri se prava mafija ne skriva med tistimi, ki nosijo orožje in pobirajo »reket« (izsiljujejo lastnike lokalov ali so izterjevalci dolgov po naročilu), marveč med tistimi, ki to vede omogočajo.

Eden od vojakov posebne vojaške enote, ki ji je poveljeval Tomislav Merčep (sam zase je trdil, da je Napoleon iz Vukovarja, osvoboditelj Gospica in pakraški vitez), se je ta mesec izpovedal tedniku Feral Tribune. Njegove trditve so ljudem dvignile lase na glavi: imenovani Bajramović je priznal, da je sam ali skupaj s soborci pobil najmanj osemdeset ljudi, v glavnem Srbov. In imenoval svoje pomočnike in poveljnike, opisal je mučenja z električnim kablom, posilstva, krajo deviz in likvidacije na domu ...

Po objavi so hrvaški časopisi objavili članke o njegovih (ne)resničnih navedbah, drugi so začeli

danes se je odločil za izpoved, ker je ugotovil, da so se njegovi soborci znašli, sam pa je ostal na osamljeni kmetiji (v eni od sob so novinarji videli kup praznih steklenic) z lažno biografijo, z dvema ženskama in neurejenimi spomini.

Njegova izpoved pa ni značilna samo za naš čas. Izpovedovalec je družbena vest mlade države, ki spodbuja ali zavrača na pot k demokraciji tudi takšne ljudi. Odšli so v vojno, da bi ubijali in kovali dobiček. Vojne je konec in vsakdanje življenje, sredi katerega so se znašli, jih ne zadovoljuje več. Do nasilja, terorizma je potem samo še nepremišljen korak. Bajramović ga je storil. Kaj pa bo z drugimi prestopniki, s »psi vojne«? Kaj bo z njimi? Se bodo tudi izpovedali ali pa izpoved preskočili in takoj prišli za orožje. Slovenija takšnih ali vsaj tako

MAFIJA

– BOJ PROTI VSEM
ZASTAVAM

Merčepovi vojaki med oddihom v bližini Pakraške poljane, kjer naj bi storili največ zločinov.

domove, na Hrvaškem je čez dva tisoč pogrešancev, druge identificirajo v skupinskih grobovih in tako sestavljajo lokalne kronike, državno zgodovino. Med svežimi grobovi se je kaj hitro začel ples dobičkarjev, tihotapcev, prekupčevalcev, ki so sprva izpolnjevali želje zmagovalcev (in včasih tudi premagancev). Ti so želeli hrano in pijačo, streho nad glavo, kasneje pa lastne lokale, elegantne avtomobile, javne hiše, visoke pokojnine in celo državna odlikovanja. Večina je vse to tudi dobila. Tisti, ki so ostali praznih rok, so vzeli »zakon« v svoje roke.

Danes živijo ljudje iz razpadle Jugoslavije v svojih novih državah, kjer časa ne merijo samo urni kazalci in standard, marveč tudi atentati, umori, tihotapstvo z mamili ...

V času, ko so nas mučili problemi s kavo in bencinom (se še spominjate, kako smo se vozili en dan s parnimi številkami, drugi dan s neparnimi na registerskih tablicah), je beograjski filmski režiser Goran Marković posnel film Nekaj vmes. V njem je Američanka izgovorila znani stavek: »Kakšna država je to, ko niti predsednika ne moreš ubiti! Jih je namreč osem!« Danes imamo dovolj kave (različnih kakovosti) pa tudi dovolj bencina, obenem

svojo okolico.

Najnovejši dogodki v Zagrebu so najboljša (čeprav, žal, krvava) ilustracija takšnih trditev. V zadnjih dveh treh mesecih je bilo v Zagrebu več terorističnih akcij, v katerih so neznanci likvidirali posamezne voditelje hrvaškega podzemlja. Policijski uslužbenec je za Tednik poudaril, kako v hrvaški kriminalistični praksi ni prave mafije, samo manjše, vendar organizirane skupine kriminalcev. Ta trditev pa je samo delno točna. Hrvaška je ena tistih držav,

objavljati odlomke iz njegovega življenjepisa. Tokrat je policija reagirala hitro, najprej je zaprla njega, potem pa še tri njegove pajdaše. Vsi so se že pred tem srečali s sodniki in zapori. Po Bajramovićevi izpovedi pa so se znova začele polemike o vojni strategiji, posledicah vojne in vijetnamskega sindroma na hrvaški način. Vse skupaj je še najbolj podobno mračnemu filmu, ameriški srhljivki, nočni mori. Bajramović je to počenjal na začetku vojne (leta 1991), a šele

drastičnih izkušenj nima. Pri nas je vse to bolj orokavičeno, na ravni »priateljskega prepričevanja«. Menda je pri nas toliko kriminala kot v drugih evropskih deželah, trdi policijski izvedenec, obenem pa dodaja, da »kriminaliteta« raste, da je Slovenija kljub vsemu sečišče, križpotje različnih mafijskih interesov. Tako naj bi vodila čez našo deželo »albanska mafiska pot«. Dokaz za to naj bi bila aretacija štirih mladeničev, ki so tihotapili heroin. Dva sta bila Slovenca, dva pa menda Albanca z jugoslovanskima potnima listoma. Zanimivejšo usodo imajo naši prevozniki tovornjakov, pri katerih so našli izjemne količine heroina. Zdaj je eden od njih v angleškem zaporu, drugi v bolgarskem, tretji v nizozemskem in četrti v švicarskem. Tudi z izsiljevanjem, torej »reketom« imamo prve izkušnje. Spomnimo se samo Dobrovoja Šakanovića, ki so ga ubili v njegovem BMW ju. Tisto, kar vznemirja, pa ni samo obračun med posameznimi tolkami in gangsterji, marveč klavna ugotovitev, da je v Sloveniji vedno več nepojasnjenih umorov in zločinov. To pomeni, da so morilci in zločinci korak pred policijo in zakonom.

Za zdaj.

Branko Šomen

Prizor iz vojne: so bili to domoljubi ali koristoljubi?!

Jernej Frangež

Vinska trta je verjetno rasla na zemlji, še preden se je razvil človek. Zagotovo pa vemo, da so vino poznali vsaj 1500 let pred Kristusom – zelo so ga cenili stari Grki, to žlahtno pijačo so opisovali tudi filozofi – Sokrat in Platon najbolj. Skozi stoletja se je znanje o vinu in vinogradništvu prenašalo iz roda v rod, se obnavljalo in dopolnjevalo.

Tudi pri Frangeževih je bilo tako. Začel je oče Štefan, ki je vse znanje in ljubezen do trte prenesel na sina Jerneja. Blizu Gornje Radgona na vinorodnih pobočjih Hercegovščaka obdelujeta 13.000 trsov na 4 hektarjih zemlje. Pridelujeta vrhunsko vino, ki ga po klasični šampanjski metodi zorita v znamenito Frangežovo penino.

NAJBOLJŠI GNOJ V GORICAH

Pravijo, da je vino najžlahtnejša pijača, kar jih je pridelal človek.

»Tudi jaz mislim tako ... mogoče malce karikirano: bog je naredil iz vode vino, ne mleko.«

Vino je neločljivo povezano z jedjo, tudi šampanjec?

»Naša suha penina je najbolj suha med suhimi šampanjci, ki so pri nas v prodaji. Priporočam jo za zjutraj kot aperitiv. Včasih, še za časa stare Jugoslavije, ko smo še imeli balkanske navade, smo za aperitiv ponujali žgane pijače. Namesto tega priporočam penino. Vam ne bi upal danes, ob tej zgodnji dopoldanski uri, ponuditi slivovke. Penino pa, ker sem vedel, da je ne boste odklonili. Suho penino priporočam k takim jedem, h katerim sodijo suha vina – v kulinariko ne bi rad preveč zahajal. Je pa dejstvo, da je šampanjec žlahtna pijača, praznična, vendar taka, da nikoli ni odveč.«

znamko zaokrožili. Bo popolnoma brez sladkorja, tako da jo bodo lahko uživali tudi diabetiki. Še letos pa bomo porabnikom ponudili sadni šampanjec, ki ima za osnovo jabolko, vzgojen pa je prav tako po klasični šampanjski metodi.«

Kaj pa pravi oče na to, da boste šampanjec delali iz sadja?

»Lahko mi verjamete, da ni preveč navdušen.«

Pred nami je trgateg, kako jo vi občutite?

»Predvsem kot konec očetovega in začetek mojega dela v upanju, da bom jaz tako dober v kleti, kot je bil on v goricah. Letina bo dobra, po količini še posebno, če pa bo vreme dalo še več sonca, bo tudi zelo kakovostna.«

Na Primorskem se vinarji združujejo, skupaj nastopajo tako doma kot na tujem. Pri nas je obratno, vinorodni okoliši in društva se prej zapirajo, kot povezujejo.

SO GOSPODARJEVE STOPINJE

Jernej Frangež, po poklicu ste pravzaprav čisto nekaj drugega ...

»Da. Mislim, da me najboljše predstavi oče – po poklicu geodet, po srcu vinar in kletar, mogoče tudi malo vinogradnik.«

Oče je začel, vi nadaljujete ...

»Še vedno je oče, kljub starosti, delavec in gospodar v vinogradu. Moje delo se začne po trgatvi, ko vino pride v klet.«

Kaj je težje – obdelovati vinograd ali kletariti?

»Eno in drugo je pomembno. Boljše je grozde, boljše je vino in boljši je šampanjec. Oboje delo je enako težko oziroma lahko, če ga opravljaš s srcem. In mi to počnemo.«

Znani ste po Frangeževi penini.

»Skoraj popolnoma smo se usmerili v penino, v šampanizacijo vina, ker menimo, da je to največ, kar lahko naredi človek iz vina. 90 odstotkov prideleka usmerimo v šampanizacijo, preostalo so buteljke. Buteljke je več takrat, ko ugotovimo, da je vino zanje primerno. Sicer pa glede na očetovo znanje in njegovo »vinsko kariero« to ni čudno. Naša penina, to nam priznajo tudi v Radgonskih goricah, enako pa velja tudi za njihove šampanjce, so delo mojega očeta in so nasledniki ne le Bouvierjevih šampanjcev, temveč celo Klenovškove štajerske penine, ki se je v Radgoni polnila že pred 140 leti. Tako ne bi bilo čisto nič narobe, če bi si etiketo na penini ozajšali z oznako 140 let.«

Koliko pa je napolnite?

»Rekel bi tako ... steklenice gredo v desetisoče in iz leta v leto več.«

Pravijo, da vašo penino pijejo izbranci?

»Ne bi rekel tako. Naša penina je sicer strogo ekskluzivna pijača, ki je naprodaj samo v treh vinotekah v Mariboru, Ljubljani in Piranu, na vinskih kartah je zapisana v vseh boljših gostilnah po Sloveniji in z njo si nazdravljajo tudi v državnem protokolu. S Frangežovo penino so vlada, zunanje ministrstvo in slovenske ambasade po svetu proslavili peto obletnico osamosvojitve ... to je bil naš najuspešnejši posel do sedaj. Zelo ponosen sem tudi na iztočeno penino na evropski

ministrski konferenci za zdravstvo, ki je bila v Sloveniji, naši stalni porabniki pa so tudi na notranjem in obrambnem ministrstvu.«

Želje, da bi prišli širše med porabnike, nimate?

»Ne, tega se strogo izogibamo. Gledamo na kakovost, ne na količino. Trenutno se dogovarjamo s Cankarjevim domom, da bi postali njihov dobavitelj.«

Marketing, prodaja, delate to vse sami?

»Da, pri tem so mi v pomoč prijateljstva iz študentskih časov, pomagata mi tudi brata, predvsem pa očetov imidž, ki ga ima pri poznavalcih dobre kapljice.«

V propagando nič ne vlagate?

»Do sedaj nismo, nekaj se dogovarjamo s Cankarjevim domom. Trenutno bo največja reklama zame tale najin pogovor.«

Kje je mesto Frangeževe penine v primerjavi z zlato in srebrno iz Radgonskih goric in Istencevo?

»Našteli ste tri največje polnilce šampanjca v Sloveniji, mi smo po proizvodnji na tretjem mestu. Glede kakovosti pa tudi cene smo na ravni zlate penine. Sicer pa je v Sloveniji veliko polnilcev šampanjca, čez dvajset, po klasični metodi. Niso slabi in nepomembni, samo majhni so.«

Občutite Radgonske gorice kot konkurenco?

»Ne, nikakor. Naša penina, suha in polsuha, je dopolnitev ponudbe Radgonskih goric. To večkrat poudarjam zaradi očeta, ki je botroval obema.«

Ste dobitniki več odličij za kakovost?

»Posebno smo ponosni na leto '94, ko smo se prvič pojavili na mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani in osvojili zlato medaljo, edino, ki jo je Slovenija takrat dobila, drugi dve sta šli v Nemčijo in Kanado. Zlata odličja smo dobivali vsa leta do sedaj, tako za suho kot polsuho penino. Sedaj se počasi odpravljamo tudi v Evropo, predstavili se bomo na vinskem sejmu na Dunaju, razmišljamo pa tudi o Franciji, Bordeauxu. To je za nas izziv, ki se ga ne bojimo. Naši šampanjci niso slabši, le drugačni so od francoskih.«

Frangeževa penina je blagovna znamka, ki se je ujela. Pripravljate še kaj?

»V pripravi imamo ekstra suho Frangežovo penino, s katero bomo to blagovno

Oče zlate, srebrne in Frangeževe penine ter treh fantov, od katerih se je najmlajši, Jernej, odločil, da bo hodil po trtinosemdegeto, sam zreže 13.000 trsov, jih zveže, opleve, zvršička.

Poškropijo jih drugi, vendar s škropivom po njegovem receptu. S trto je povezan od rane mladosti, šolal in kalil se je na vinski šoli v Mariboru, kasneje prevzel tehnološke posle pri Clotaru Bouvierju, lastniku vinogradov v radgonskih goricah in priznanem polnilcu šampanjcev po klasični metodi. Gorice so njegova ljubezen – z njimi je odrasčal, se preživljal in potrjeval, v njih uživa in živi srečno in ustvarjalno jesen življenja.

»Res je, zakaj je tako, ne vem. Se pa povezovanje Primorcev in skupen nastop na trgu močno občutita, pitje primorskih vin narašča, štajerskih upada.«

Kakšni pivci smo Slovenci?

»Menim, da se je kultura pitja v Sloveniji po osamosvojitvi izboljšala za sto odstotkov. Otresli smo se nekaterih balkanskih navad, pijemo manj in bolj kakovostno. Poraba vina sicer upada, to pa ne velja za šampanjec, tega narašča, še dolgo časa pa ne bomo ob pitju te žlahtne pijače tako uživali kot Nemci, ki so največji porabniki penine, ali Francozi, kjer je ta pijača doma. Težavo vidim drugje. Pri nas, tako kot po Evropi, razen Skandinavije, narašča poraba piva. Mislim, da bi se vinarji temu morali zoperstaviti.«

Zakaj tega ne storite?

»Nekaj se dela prek interesne oz. poslovne skupnosti, vendar ni pravega zanimanja.«

Frangeževa penina postaja sinonim za šampanjec. Bi uspeli brez očeta, brez njegovega znanja?

»Ne. Pravijo, da jabolko ne pade daleč od drevesa, jaz pa pravim, da zamašek ne odleti daleč od steklenice. Če je v tem kakšna povezava ...?«

R. FICKO

CVETKO
GOLAR –

Književnik Cvetko Golar v mlajših letih

GORENJEC, KI JE SREČNO ŽIVEL V PRLEKIJI

**VLAK JE ČAKAL LJUBLJANSKE
GLEDALIŠČNIKE NA LJUTOMERSKI
ŽELEZNIŠKI POSTAJI – ČEBELJI ROJ
MU JE PADEL NA GLAVO – SLOVENSKI
KNJIŽEVNIKI, SKLADATELJI, IGRALCI
PRIHAJALI V LJUTOMERSKE GORICE**

«... in tam za očetovo hišo ni več oreha ne klopi in tudi njive ni več. Zdaj stoji tam del Ljutomera in ljudje komaj še vedo, da je tam živel pesnik Cvetko Golar in da ga je že pred mnogimi leti sprejela vase zemlja.» je pred leti zapisal zdaj že pokojni Manko Golar v spomin na očeta, katerega nekdanja hiša še trdno stoji ob Prešernovi cesti v Ljutomeru in čaka na novo namembnost. In včasih je bilo tukaj življenje nadvse živahno.

Književnik, pesnik in dramatik Cvetko (Florjan) Golar je umrl pred dvaintridesetimi leti. Rojen je bil 1879. na Gostem pri Škofji Loki, umrl pa je 1965. leta v Ljutomeru. V Prlekijo se je priženil h Karbovim 1924.

Bil je samosvoj človek. Rad se je umikal v tišino, kjer se je pogovarjal sam s seboj, s čebelami, zarjami, dežjem in murni, ki so cvrčali na travniku za hišo. Bos je hodil naokoli in srajca mu je visela iz hlač.

je imel krepko zamudo in Sobočani bi bili skoraj ob kulturno doživetje v svojem sokolskem domu.

Na obisku v Ljutomeru je bilo nekoč veliko umnih Slovencev. Pripeljal se je Josip Vandot, pisatelj zna-

donela pesem in kresale so se ideje. In po zidovih grobe ilovnate stene so bili izpisani verzi ter narisano notno črtovje.

In srečanja v gorica in v Ljutomeru so bila Cvetku bogato zadoščenje. Duša se mu je napolnila z duhovnostjo, saj je bil takratni majhen Ljutomer brez vidnejših razumnikov širše odprtih obzorij. In bral je prijateljem odlomke iz takrat nastajajoče Vdove Rošlinke in drugih del.

V Ljutomeru je ostal spomin na Gorenjca, ki je ljubil Prlekijo. Nekdanjo Golarjevo hišo je odkupila in obnovila Krka. V njej naj bi bil laboratorij za potrebe njenega ljutomerskega obrata. In tukaj bo predvidoma soba slovenskih pisateljev.

Najbližji sosed nekdanje Golarjeve hiše ob Prešernovi cesti v Ljutomeru je državni svetnik Miro Steržaj. Le kdo ne pozna tega izjemnega kegljača svetovnega slovesa? In tudi on se je priselil v Prlekijo z »onega konca«. Rojen je bil na Rakeku na Notranjskem. O Cvetku Golarju je povedal:

»Bil je zanimiv možakar. Vedno je nosil črn klobuk s širokimi krajci. In nikamor ni odšel brez gosposke palice. Bila je umetelno izrezljana in ni je potreboval zaradi slabosti. Nosil jo je kar tako, bil je pač boem...«

Na hiši zdaj ni ničesar, kar bi spominjalo na Golarja in na čase, ko so se tukaj zbirali vidni Slovenci. Bo kmalu drugače?

FRANČEK ŠTEFANEČ
Foto: JURE ZAUNEKER

Državni svetnik Miro Steržaj je prvi sosed Golarjevega doma.

Iz te Golarjeve čaše, na kateri piše »nasdravljje«, je nekoč pil marsikateri slovenski umetnik.

«Človek je ogenj, njegovo načelo je kot načelo vseh ognjev, da raztopi ovojnico in da se združi z ovojnico, od katere je ločen.»

Sveti Martin

zavladale

Morda je v začetku tiste jeseni izabela na brajdi prav tako opojno dišala kakor danes, sončnice zapeljivo zrle v svet in cvetoča ajda vabila na tisoče čebel. Dve leti po drugi svetovni vojni so ljudje še objokovali svojce, orali njivice, mislili na trgatev in upali na boljše.

Če bi takrat v Dobrovniku živel vaški kronist, bi zapisal, da so vrli kmetje uspešno pospravili bogato letino in izpolnili svoj dolg do države, kajti 18. oktobra 1947 so na zbirnem mestu v vaški zadrugi oddali krompir, fižol in še kaj za blagor nove države.

»Pravkar smo se vračale s kravjo vprego in s sosedi

Novi Tüskeszér/Trnov zaselek, ki je po petdestih letih zrasel iz pepela.

po tistem preklinjale državo, češ s to obvezno oddajo nas bo čisto ugnobila, ko so živali postale nemirne. Ozrem se in zagledam visok steber dima. »Jezuš! Tam pa gori!« sem začela vpiti. Toplakova tetica je prevzela prego, jaz pa sem bežala proti naši domačiji. Vse je bilo že v ognju, vsa ulica, v nekaj minutah so ognjeni zublji zajeli ves zaselek. Goreči slamnati otepi so švigali ob pomoči vetra, preskakajoč od strehe do strehe. Če je rdeči petelin koga preskočil, se je že v naslednjem trenutku vrnil. Pri nas je začelo goreti v gospodarskem poslopju. Stari starši, s katerimi sem živela, so brezglavo tavali po dvorišču. Ničesar nismo uspeli rešiti. Še vedno mi je pred očmi, kako je dedek nenadoma začel z vinom polivati goreča kletna vrata,« obuja spomine Maria Herman.

V prijetni senci brajde so zbrani sami pogorelci, kot radi poreko za sebe. Še dober mesec in točno pol stoletja, dolgih petdeset let bo minulo od požara v Dobrovniku, kjer so ognjeni zublji upepelili dvainpetdeset hiš. Skoraj sedemdeset družin je tik pred zimo ostalo brez strehe, brez hrane, krme za živino, tako rekoč goli in bosi. Izpod bregov je potegnil močan severnik, nekje v bližini cerkve pograbil pozabljeni ogenj, ga razpihljal in valil pred seboj po revnem zaselku, ki ga domačini še dandanes imenujejo Tüskeszér, Lesenjače, ciganske kolibe so zagorele kot baklje.

»Bilo je popoldne ob treh, še dobro vem, ker sem se odpravljala na botrov pogreb, kjer bi gasilci morali stati na častni straži, ko je začelo biti plat zvona. Močan severni veter je v trenutku prignal tudi na ta konec ulice črn, sajast dim, da niti nisi mogel videti, kje in kaj gori. V trenutku smo se znašli sredi pekla. Poskušal sem rešiti živino pa še pograbil kako malenkost v hiši, potem pa ni bilo več pomoči...« se spominja Imre Gonter, takrat dvajsetletnik, zasanjan mladenič, ki bi tisto zimo moral pripeljati mlado k hiši. Njegove domačije, s lamo krite lesenjače, ni bilo več: ognjeni zublji so jo upepelili z drugimi vred. Tistega nesrečnega 18. oktobra 1947 je izginil ves zaselek za cerkvijo svetega Jakoba, le nekaj opečnih zidov je nemo strmelo proti nebu. Zoglenela živalska trupla so pričala, da so pred nekaj urami tod še živeli ljudje s svojimi vsakdanjimi tegobami, sanjami in resničnostjo. Vse je izginilo, razen ene hiše na začetku ulice, tik za stoletnim križem, kjer je neznani ljudski kipar pod razpelom izsklesal Mater božjo in nekaj zavetnikov. Ljudski glas govori o čudežu, češ ta ogenj je božje svarilo pred komunizmom.

»Kakšno božje svarilo, bog ne bi nikogar tako hudo kaznoval! Tudi gospodarsko poslopje župnišča je pogorelo do tal! Bila je nenavadno suha, vetrovna, toda zelo radodarna jesen. In potem naenkrat nismo imeli ničesar več. Svinjo, ki smo jo krmili za svatbo, je v tisti zmešnjavi nekdo odgnal, druga je zgorela. Že drugi dan so se pojavili prekupevalci, dve kravi sem z dovoljenjem oblasti prodal in po nekaj dneh

Golarjeva hiša v Ljutomeru, ki jo je obnovila Krka.

leta, ko mu je bilo 45 let. Enainštirideset let življenja med klenimi Prleki je bila dovolj dolga doba, da se je tukaj počutil kot v rojstnem kraju. In k »sopotniku slovenske moderne« so takrat prihajali iz Ljubljane v Ljutomer književniki, skladatelji, igralci... In vozili so se v Golarjeve gorice na Jeruzalem, kjer so se kresale misli, nastajale zasnove za nove pesmi, melodije, dramska dela. In takrat še kratkohladičnik sin Manko je moral vedno znova z ročko v klet po žlahtnino, ki je razvnela čustva, da je pesem zaorala po vinorodnih gričih.

Tistega leta, 1924, Cvetko ni bil več mladenič, in vendar se je počutil klenega. Ob jutrih je telovadil ob Globetki in čofotal po potoku, ki je tekel blizu njegovega ljutomerskega doma. To je počel ob lepem in skisanem vremenu in potem odhitel domov in zdeklamiral še spečemu Manku:

»Pokonci, pokonci, zaspanci, na mizi se močnik kadi, pripravljeni so tudi žganci, a samo za pridne ljudi.«

Premogel je 16 panjev čebel, a je zanje skrbel neki Matjaž s Cvena. Njegovi so bili verzi, napisani na prednji strani čebelnjaka:

»Oj sestre, čebelice zlate, povabljene k rožam ste v svate.«

Nekoč ob opazovanju roja na vrhu jelše mu je padla na glavo celotna čebelnja gmota in skoraj bi bilo po njem, toliko pikov je dobil. In ko se je rahlo omamljen od jeruzalemskega vračala z gor, je najraje odpasal noč na koruznici v čebelnjaku.

In ko nekoč Golarjevi pospravljajo sladki čebelji pridelek, da je bila vsa kuhinja v neredu, se usuje v prostor gledališka gospoda iz Ljubljane. Prišli so: Vida Juvanova, Kralj, Janez Cesar... Izkoristili so krajši postanek vlaka, sicer pa so bili namenjeni v Mursko Soboto. In zdaj se najedo svežega rženega kruha, naližejo medu in napijejo vina ter pozabijo na vlak. Z lojtrnikom se nekdo pripelje po njih in brž zdrvi z razigrano družino nazaj na železniško postajo. Vlak

menitega Kekca, prišli so skladatelji Emil Adamič, Anton Lajovic in Slavko Osterc, rojak iz bližnjega Veržaja. In slednji zagovarja pred prijatelji svojo glasbo, ki je ubirala nova pota. Sem je prihajal potepuški pesnik Radivoj Peterlin-Petruska in izostala nista niti slavna Oton Župančič ter Ivan Prijatelj.

V skromni čumnati pod slamnato streho vinogradniške hišice na Jeruzalemu, ki je danes ni več, je včasih

Ko so zle sile nad Dobrovnikom

PO SLEDEH VELIKEGA POŽARA IZPRED PETDESTIH LET – APOKALIPSA TRNOVEGA ZASELKA, KI JE ZA DOLGO ČASA ZDRUŽILA LJUDI – LJUDSKI SPOMIN REGISTRIRA DOBRO IN ZLO

smo se začeli vračati na pogorišča. Verjemite mi, najtežje je odstranjevati ruševine, pa ne zaradi dela, ampak zaradi spominov ...» pripovedujeta zakonca Gönter, ki sta sredi tega apokaliptičnega stanja izrekla svoj DA, ki ju veže v dobrem in slabem. Pri njih je bilo ravno obratno, najprej je bilo hudo in po vseh preizkušnjah je sledilo dobro. Dobesedno s svojimi rokami sta sezidala dom. V medenih tednih sta odstranjevala ruševine, na pomad lastnoročno delala opeke, jih žgala in še dobesedno tople podajala zidarjem. Družbena pomoč ni izostala, toda vsak se je moral znajti sam.

Maria Gomboc, takrat mlada dvajsetletna vdova, ki je še objokovala v vojni izgubljenega moža, težko najde lepe besede za tiste čase in za mnoge ljudi:

»Otroka, stare starše in vrečo moke sem naložila na voz, iz goreče hiše kaj drugega nisem utegnila rešiti, in odpeljali smo se k sorodnikom. Ko smo zavili na njihovo dvorišče, je moje siroče z jokavim glasom zaprosilo za kruh. Mislila sem, da mi bo počilo srce. Na srečo nam je tašča, ki je delala v Franciji, veliko pomagala, da sem lahko postavila novi dom.«

»Beračili smo. Nikoli ne bom pozabi-

la, kako smo prve tedne hodili od vrat do vrat od Petišovec pa tja do Čikečke vasi. Takrat sem spoznala, da siromašku pomaga le njemu enak, pri bogatih niti drobtinica ne pade v siromakovo malho. Spomnim se, kako ponižujoče je bilo pri neki hiši v Tešanovcih, ko smo zaman trkali na zaprta vrata, ljudje pa so zijali skozi okno. Goričanci so se izkazali, poceni so nam prodajali gradbeni les, Kobiljčani so marsikomu podarili tramove, deske in late ...» Ob obujanju spominov se Mariji Herman zarosijo oči.

V Dobrovniku, v zaselku Tüskesz, kjer že samo ime Trnov zaselek priča o življenju na obrobju, nikoli niso živeli bogati ljudje. So pa našli dobro besedo tudi za Cigane, katerih kolibe so že od pamtveka stale na koncu ulice. Nihče ne želi govoriti o vzroku požara: »Čemu bi kopali pod pepelom. Karkoli se je zgodilo, ni bilo namerno, in zaradi tega nikoli nikogar niso preganjali. Samo da se nikoli ne ponovi! Ta nesreča je za dolgo časa združila pogorelce pa tudi družinske, sorodstvene vezi je zelo utrdila. Morda so se tudi zaradi tega dobrovniški ljudje odločili, da 18. oktober postane vaški praznik v spomin in opomin ...» razmišlja Imre Gönter, ki po petdesetih letih poskuša

Obujanje spominov ...

najti srečo v nesreči.

Nobene fotografije, le malo dosegljivih pisnih virov je ostalo, le ljudski spomin še živi ... Vsako sedmo biblijsko leto ... Vojna, čez sedem let vseuničujoči požar ... pa tudi tretji od apokaliptičnih jezdecev je ne dolgo od tega pojezdil tod mimo ...

Ljudski spomin na poslednjo za srednji vek značilno nesrečo še registrira pogorišče, kjer ljudje niso razločili, katero je njihovo dvorišče, saj so zgoreli še leseni obodi vodnjakov in drevesa so kot strašne bakle štrlela v jesenski dan. Spomnijo se človeka, ki bi ga na dan požara morali pokopati, pa so ga nedaleč od hiše odložili na travniku ...

Govori se o božjem svarilu. In morda je v tem nekaj resnice: tukajšnji človek je dokazal, da je vsemu kos. Lahko tudi vstane iz pepela.

Ella Pivar

Za tem križem ognjeni zublji niso zajeli lesenjače, edine hiše, ki je ostala od trinpetdestih v ulici.

Ko se je Rozi zaredil tretji obroč nad pasom, je umrl kavarniški natakár Pičo. Kar na vsem lepem je nehal biti.

Če me kdo hoče, sem tu, živ in gibljiv! se je zmeraj obrnil od fotografskega mojstra Bremzo in mu postregel s svežimi škropci. Naj ga je še tako snubil, se nikakor ni pustil fotografirati. Zdaj pa, zdaj pa je ležal miren in spokojen. Bremza se je zaprl v mrtvašnico in zažigal bliskavico za bliskavico. Lahko je delal natančno tako, kot si je vedno želel. Pri njem se je namreč zmeraj moralo stati mirno in sedeti v neskončnost. Otrokom so se nabirale solze v očeh, nevestam kopnel puder na licih in vojaki si niso upali požirati slin. On, on pa si je dajal čas. Žmirkal je izpod čela, prestavljal glave, sedel v rdeč nas-

Tam med konicami čevljev se mu je zdel pogled najboljši. Spustil je stativ in med njima nameril objektiv v nosnici.

Gledal je še nekaj časa, zažmirkal, zacmokal in sprožil. Nosne dlačice so vrstile odblesk.

Čeprav je občasno zahajal le k sosedu Rozi, nadstropje više, je pospravil neznanske količine rib. Trdil je, da so najboljše za moško trdoto. Tudi zato ni Rozi dala telesa nikomu več, ker je bila prepričana, da golta ribe le zaradi nje.

Nato je z robčkom, ki ga je poslinil, čevljem obrisal podplate. Prav posebej vestno je zloščil okovke in na objektivu uravnava razdaljo. Tudi kovinski polmeseci so se odblesknili.

Dostikrat se je zgodilo, da je Bremza dolgo v noč tehtal in tuhtal, ali je

**Milivoj
Miki
Roš**

BREMZA

lonjač, dokler ni oddrsal do aparata in sprožil. Prav zaradi tega so ga klicali Bremza, ker si imel vtis, kot da bi bremzal zrak.

Še malček je pristrigel že tako tenke Pičojeve brčice in sedel. Dolgo je žmirkal proti ležečemu, vstal in mu za spoznanje premaknil glavo.

– Ferfulchte Geschihte!

Po tej njegovi najljubši kletvici je Pičo zmeraj pridrsal s škropcem s traminem in zapisal zapitek na Bremzin račun. In nikoli ni pozabil dodati svoj kozarček okrepčila, ker ko je Bremza izgubljal pri kartah, je res znal izgubljati. Pri njem poraz ni poznal cene.

Zazdelo se mu je, da je drža zdaj taprava. Pokukal je še skozi okence aparata in pristisnil. Počasi je prestavljal aparat in že žmirkal za naslednji posnetek.

Pravzaprav niti ni bil mojster. Tako se je pač reklo vsakomur, ki je bil česa več. Vojna ga je naplavila v prizidek gasilskega doma z vso to fotografsko kramo in fanfare zmage še niso prav zadonele, ko je nad vrati bingljaj izvesek. Stalno kavarniško omizje je kaj kmalu sprejelo vase tega prišleka, čeprav mu visoka nemščina nikakor ni dovolila izgovoriti normalnega r-ja. Naj se je še tako trudil, vedno znova se mu je zataknil v grlu in po zajčje od tam zahrkal.

Objektiv je izostril na levo mrtvo veko. Ni mu bilo všeč. Z nekoliko drugačnega kota je zaobjel še obrv. To je bilo že bolje, vendar še zmeraj ne tako dobro, da ne bi ponovno začel žmirkati.

Zmeraj, kadar je Bremzi zadeval korak ob teži poraza, se je Rozi takoj pričela snažiti. Slišalo se ga je že od daleč. Brez najkrajšega premisleka se je nameril po stopnicah od Rozinih vrat. In se potešil. Pravzaprav se je potešila Rozi, ki mu je zjutraj zmeraj skuhalo žajbljev čaj.

– Ferfluchte Geschihte! je stresel glavo, posrebal še zadnji požirek in Rozi ga ni videla vse do naslednje polomije šnops partije.

vredno moškega, da kar tako potrka na ženska vrata. Tudi Rozi se je neštetokrat premetavala v vročici potrebe.

Ker pa se za žensko ne spodobi laziti okoli moškega, sta oba trpela do izgubljene šnops partije. Bremza je sanjaril o njenih velikanskih rožnatih bradavicah, Rozi pa o njegovem veličastnem binglju, pripetem na brezdlako suhljato telo.

Vse, kar je vedel o mešalcu škropcev, je izvedel skozi zgodbe o velikanskem prstanu na levem mezincu. Počival je sklenjen med rokami in, začuda, sploh ni reagiral na bliskavico. Verjetno ga ni zadel pod pravim kotom. Pospravil je fotografski aparat in vse drugo, še zadnjič potegnil iz zadnje cigarete in pustil Pičoja samega.

Na poti domov ni zavil v kavarno. Ustavil se je na železniški postaji in tam začel vase zlivati pelinkovce. Hitreje se prime. Hitreje zažge.

Rozi seveda ni bila pripravljena. Čim je zaškripala prva stopnica, se je prelila s kolonjsko vodo in razpustila ognjene lase. Še pravi čas je odklenila vrata in objela Bremzo v dolg francoski poljub. Roko je takoj zarila v šlic, ko je on zagrizel v njeno oprsje in se je med njenimi prsti pocedilo.

Zjutraj po zakuhanem žajblju ni bilo kletvice. Izpil ga je na dušek. In se potešil. Ko je bila potešena tudi Rozi, mu je odprla konzervo rib. Tajvansko.

Ni šel na pogreb. Zaprl se je v temnico in delal. Ko se je kavarniško omizje znašlo po pogrebu v posvečenem prostoru, so zastali. Na svojem večnem stolu je sedel Bremza, nad vsako mizo pa jih je pogledoval Pičo, lično uokvirjen, z zaprtimi očmi, s prstanom, nosom, čevljem ter pristrženimi brčicami.

Rozi je primaknila stol h kartaški mizi, cmoknila Bremzo na čelo in naročila rundo. Karte so tlesknile, gospe, ki jim je Pičo še predvčerajšnjim stregel s kavami in kolački, pa so naročile hruškovec, čeprav je Bremza hlastno dobival partijo za partijo.

MEHIKA – BAJA

»Čeprav sem včasih prepotoval EVRO-PO po dolgem in počez, niti v sanjah nisem slutil, da bom s svakom dr. Arpadom Kovešem, levo, in s prijateljem Marjanom Vučkom, desno, stal na pacifiški obali Mehike.«

BELA NEVESTA

V tem čudovitem letoviškem kraju, polnem eksotičnih parkov in neskončnih peščenih nabrežij, je naša domovanje ameriška vojaška podvodna flota in ob vsem tem smo se sedaj znašli še trije veseli popotniki iz majhne Slovenije. Na južnih pobočjih pa se razprostira od Pacifika proti vzhodu sosednje mesto TIJUANA, nad katerim se leno vije velikanska mehiška trobojnica. TIJUANA nas je pričakala ločena od ženina z visoko železno ograjo in v dopoldanskem času kot bela nevesta odeta v koprenaste meglice, ki se nepretrgoma vlečejo s Pacifika in nosijo kančke svežine na neusmiljeno ožgana kalifornijska tla. Torej sosedja SAN DIEGA, mesto zvezne mehiške države SPODNJE KALIFORNIJE.

VIVA MEXIKO, VIVA TIJUANA

Le dober lučaj nas je ločil od Mehike, ko smo že dobro razbrali pozdravne in reklamne napise. Mimogrede pa so se mi prikradli v spomin stari vesterni, kjer neobriti GRINGOSI često jašejo kot krvavi revolveraši po obrežjih RIO BRAVA ali pa dremajoč v senci posušene cedre, zaviti v pisano ogrinjalo, leno kukajo izpod sombrera. Nasprotno pa je

Tokrat se je službena pot mojega svaka ARPADA z mojo pomočjo in z apetiti prijatelja MARJANA VUČKA sprevrgla v najdaljše potovanje po ameriškem Divjem zahodu in mehiškem delu Kalifornije. Kalifornija je bila včasih del Mehike, danes pa je med najpomembnejšimi zveznimi državami ZDA.

Po srečnem pristanku BOEINGA 747 v San Franciscu in po uspešno opravljenih dolžnostih svaka ARPADA smo začeli naše potovanje med vinogradi NAPE in SANTA ROSE, torej v kalifornijskih goricah, kar za nadaljnjo pot ne zveni preveč spodbudno. Nadaljevali smo po pacifiški obalni cesti prek SANTA BARBARE in LOS ANGELESA do milijonskega mesta SAN DIEGA, ki pa ima pač smolo, da leži poleg L. A.

nežni spol sramežljivo zaviti v koprenasto črnino in ponižno sledi svojemu gospodarju.

Pozneje smo srečali v notranjosti dežele vse mogoče tipe, vendar ne krvave in še manj sramežljive.

MEHIŠKA VIZA

Na skrajnem jugu ameriške Kalifornije smo se odločili kot večina drugih potnikov, da mejo

S Pacifika se počasi plazi megla nad rajske vetrove.

prestopimo peš, kot »rukzakturisti«, našega NEONA pa pustimo na varnem parkirišču. Z negotovostjo in mešanimi občutki smo se podali čez mejo. Ameriške mejne policiste, ki so leno opazovali redko kolono proti Mehiki, smo zato povprašali, ali ne bomo imeli problemov pri ponovnem vstopu v ZDA. Tako smo jih prisilili, da so vzeli v roke slovenske potne liste in nam prijazno in še prepričljiveje povedali, da imamo v enem letu neomejeno število vstopov v njihovo deželo. Zdaj smo po lovsko zakorakali proti vratom visoke železne ograje, ki so se vrtela samo v eno smer. Ob tej železni oviri smo se kaj hitro spomnili na realsocialistične dežele in na mejne zaplete v času sovjetskega komunističnega imperija. Tu je verjetno problem drugačen; z juga pristiskajo iskalci dela in trgovci droge.

Mehiški cariniki se niso pustili zmešati. Na masivnih klopih so dremali naprej, kot da se nič ne dogaja. Še na pamet jim ni prišlo, da bi veselo Slovence povprašali po vstopnih vizah, mi pa smo se ogorčeno spogledovali glede na to, kakšne komplikacije za prido-

bitev mehiške vize so nam uprizorili v Ljubljani.

»Dečki, to je Mehika,« je zamrmral Marjan in si s komolcem obrisal potno čelo.

»Na Pincih bi tri vesele Mehičane gotovo trdo prijeli,« je dodal Arpi.

Na drugi strani meje povsem druga slika. Na pol goli fantiči, naslonjeni na železno ograjo, so prosoje iztegovali koščene ročice za kak peso. Na drugi strani pločnika so sedele matere z dojenčki in za nami vpile kot bi imeli najmanj polne nahrbtnike dolarjev. Na vsakem koraku smo bili tarča, bodisi v dobrem ali slabem. To pa gotovo zato, ker nas je izdajala blede polt. Tudi takstisti v belih srajcah, sloneč na rdečih taksijih, so to kaj hitro opazili in nas nadlegovali kot divje čebele. Za pet dolarjev so nam ponujali prevoz v DON TOWN, in ko nam je uspelo znižati ceno na tri dolarje, smo se veselo naložili v luksuzno, vendar zastarelo limuzino MERCURY GM in po dokaj kratki vožnji prispeli v središče kaosa te skrivnostne TIJUANE.

V kaktusovi pokrajini gnezdijo sove v deblih kaktusa.

V TIJUANI ni zabave brez kitare in harmonike.

Čeprav ni blata, si marsikdo služi vsakdanji kruh s takim opravilom.

Kmalu bo noč.

CALIFORNIA

TUKAJ SAMO SONCE SIJE ZASTONJ!

V sični gneči smo se prebijali proti glavni ulici, ne da bi vedeli, katera je glavna. Mimogrede sem izlekel kamero, da bi posnel atraktivno oslovsko vprego. Vendar mi je lastnik tega izvirnega taksija to namero z energičnimi kretnjami preprečil in mi zabrusil v polomljeni angleščini, da v Mehiki samo sonce sije zastonj. Koliko bi zahteval, ga niti povprašal nisem več. Odstopil sem od namere, vendar sem ga pozneje elegantno prelisičil, ko smo z najetimi GOLFOM čakali na zeleno luč v istem križišču, ob katerem je gringos na pločniku paradiral z omenjeno vprego. Končno se nam je uspelo prebiti do bulvarja REVOLUCION. Kljub dobremu poznavanju zgodovinskih razmer nam ni bilo jasno, po kateri revoluciji nosi bulvar ime. Bili smo si pa enotni ob ugotovitvi, da je to glavna ulica.

Iz večine enakih, le z drugačnimi reklamami okrašenih hiš je fantastično dišalo po mehiških specialitetah z različja. Tudi piva, kot so TEKATE, PACIFIC ali CORONA, in ki je posebnega okusa, se ne bi branili niti izbrani sladokusci. Nekdo bi rekel, da manjka samo še dobra mehiška narodna glasba. Za to pa so poskrbeli prodajalci zgoščenk, ki so vsi po vrsti navijali ADIOS CALIFORNIA, ADIOS COLORADO ... zadnje hite benda LOS TIGROS DEL NORTE (tigri s severa), ki v svojih melanholičnih besedilih izražajo močno nostalgijo

do Kalifornije, seveda ameriške. Ob vhodih v restavracije so si debeli natakarji z belimi zamaščenimi predpasniki zadovoljno meli roke, saj je sonce žgalo kot včeraj in kot bo jutri. Tistih koprenastih meglic, ki so se dopoldan vleklo s Pacifika, že zdavnaj ni bilo več. Javne ure AZTECA so kazale čas vsaka po svoje. Že smo se ustrašili, da je že spet kakšen nepredviden premik. Ugotovili smo, da jim je verjetno naškodil vročinski udar, in kaj bi na to porekli stari AZTEKI?

PROTI ESENADI

Našega NEONA, ki nas je vozil po Ameriki, smo za nekaj časa pustili na parkirišču v San Diegu. Ker smo bili namenjeni na jug, smo morali najeti drug avto. Samo kako priti do njega, nam ni bilo jasno. Sam bog nas je vodil v trgovino, kjer smo naleteli na starejšega gospoda in zanimivega sogovornika. Iz razgovora, ki je sledil, smo se prepričali, da kar dobro obvlada balkanske razmere, kar je tu prava redkost. Za večino Mehičanov je Evropa samo Španija in konec. Gospod nam je po telefonu naročil črnega GOLFA z menjalnikom in brez klime. Za dobro uro smo odvihrali na jug, vendar smo se znova znašli na ameriški meji. Problem je bil v tem, da smo zmeraj prepozno opazili smerokaze in potem ni več poti nazaj. Carinik v beli srjaci nas je čudno pogledal in nas vljudno usmeril na pravo pot v smeri ROSARITA.

KALIFORNIJSKI POLOTOK

Vožnja po tem samotnem polotoku, ki je dolg kot Italija, je bila kar znosna. V ozkem pasu ob pacifiški obali proti ekvatorju zmeraj vleče sveži veter z mrzlim kalifornijskim tokom. V notranjosti je drugače. Tu sonce traja, da naredi nebo temno modro in neusmiljeno izčrpa komaj zaznavne sledi življenja na tleh. Redki domačini pravijo, da je bog dežja pozabil na polotok. Španski zavojevalci

Zaliva pri ESENADI ni mogoče zajeti z enim pogledom.

Na prostranih obalah ni bojazni, da bi zmanjkalo prostora.

so ga poimenovali: CALIDA FORNAX (žareča peč). Ko v zimskih mesecih pade tod nekaj dežja, tla dobesedno eksplodirajo. Pustinja se spremeni v krvavo morje zaradi TERA ROSE in kmalu vznikne čez 2500 vrst rastlin, a ko pridejo do semen, počasi začnejo hirati in ciklus se ponavlja.

Peščeni zaliv, ki ga ni mogoče zajeti z enim samim pogledom, peščena prostranstva plitvin Pacifika so kraj, kjer se kot izmučena anakonda ovija okrog in okrog mestece

jem. Razgledovali smo se po neskončnih peščenih sipinah, vsrkavali vonj PACIFIKA in poslušali brenčanje kolibrijev. Igranje s penečimi valovi je kratkotrajni užitek, ker te obalni stražarji kaj hitro, čeprav vljudno napodijo v plitvino. Za takšno početje imajo dva poglavitna razloga: Pacifik te odplakne od obale, da niti nihče ne ve, in drugič, nočejo, da bi postal malica morskih psov. V vodi res ni gneče, razen tistih nekaj izkušenih deskarjev, ki kljubujejo neskončnim valovom. Zato pa je bolj živahno na peščenih sipinah, kjer se podijo otroci zagorele polti in križem krašem dirjajo jezdeci na mehiških konjičkih. Čeprav tukaj ni vročine, ponujajo eksotične stojnice razne osvežilne pijače. Dobi se tudi pivo in seveda tekila, ki jo postrežejo z limono in soljo. Tu ne potrebujejo niti hladilnika, saj se zrak nikoli pretirano ne segreje, kar velja za celotno kalifornijsko obalo. Lahko bi rekel, da tod traja večna pomlad, pozimi z več svežine, poleti z več prijetne topline.

Nocoj smo večerjali po mehiško, najprej čili za predjed, potem pa glavne jedi s pekočo karambo. Ni je jedi, ki ne bi vsebovala koruzne moke ali paprike. Vse skupaj pa smo zalivali z blago črnino čudovitega okusa. Ni kaj, mehiška kuhinja preseneča z indijanskimi specialitetami, pomešanimi s kuharsko umetnostjo španskih konkvistadorov.

Zadnjo noč smo poslušali šumenje daljnega tujega morja, globok spanec pa nas je ponesel v notranjost te mikavne dežele, katere preteklost je še zmeraj uganka. Srečevali smo se s prisrčnimi naseljenci teh samotnih prostranstev, ki so klubovali HERNANU CORTEZU, ki je hotel deželo podrediti španski kroni. Čeprav zdaj ni več kralja MONTEZUME, je tod še zmeraj ogromno palač in templjev, ki pričajo o velikih ljudstvih v sivi davni.

Peter Novak

V ESENADI nikogar ne moti, če je glavna ulica v turistični sezoni razkopana.

Frančiškanski misijonarji so prinesli s pirenejskega polotoka krščanstvo in z njim tudi sakralno arhitekturo.

Jutranji mlr na tržnici v ESENADI

ESENADA.

Kot vsa druga mesta, je tudi to nastalo iz misijonske postaje. Okrog njega se po senčnih pobočjih pustinja razprostirajo bombažna polja in vinogradi, katerih trte se plazijo po rdeči prsti med kamenjem in dajejo odlično črno kapljico. Trto so zagotovo prinesli s seboj španski misijonarji. Ribiči v stari, vendar živahni luki odpravljajo svoj plen z vinom in bombažem v sirni svet, da lahko preživijo.

PESEK KARAMBA IN TEKILA

Tako smo se v tem samotnem mestecu znašli trije veseli Prekmurci. Po napor nem dnevu smo se nastanili v luksuznem hotelskem naselju, skrite na obali med palmami in eksotičnim cvel-

V Tijuani kaže vsaka ura po svoje.

Škorpijoni so tudi v TIJUANI.

VANEKOV
KOUT

Tajna operacija slovenske vojske ali Moščanci organizator svetovnega prvenstva?

Eden lepi den je prišla naša prejšnja pa me pitala, če znan strejlati s frečof. »Što, ge? Ge san stari frečijaš, tou najbole lejko potrdi sosidova Metka, da san jo v ovo, ka pride pod tritico, trufo pa je pou vore cmunkala. « No dobro, če je pa tak, pa boš šou z nami na frečijado v Moščance. » San prišo domou ... pa san atiji pravo, kama mo šou. Telko ka njemi je oka nej vō spadnola ... tak se njemi je začala sijati ... on je mislo, ka se ide za freče na dvej nogaj. Zatou je pa tūdi nej smeu iti z menof, ka ga je mama nej pistila.

No, po enon kedni psiho-fizični priprav, smo se tisto nedelo ob 11.00 doubili na Zavodi za informiranje (v žutoj kući). Kredi za strelbo smo bili: I. Benko-Freča, B. Peček-Viljem, J. Grah-Keber, J. Rituper-Profi pa ge V. Buzeti-Vanek.

V debeloj senci gasilskoga doma v Moščancaj smo čakali, ka so ženske labdo tirale, nešterne so bile takše, ka si mogo dugo gledati, ka si gor prišo, ka je labda pa ka je ovo drugo. Cejli smo že v nevouli bili, če bou ali ne de.

No, te pa li ...ote, ote, idemo strejlat. Pomali smo šli na novo urejeno frečišče v Moščancaj pa začali. Po gučaj med tan navzočof rajof je

Tak san kak stari Viljem Tell, da je daboko trufo na ditetovoj glavi.

celotna investija koštala več milijonof tolarof (samo frečišče okoli 500 tolarof, drugjo je prispevala slovenska vojska). Zakoj? Zatou, ka

SESPLOŠNA STRELBA

V MOŠČANCAJ

prej nameravajo organizirati leta 1998 svetovno prvenstvo v strejlanji s frečof. Pouleg sej bakof, ka ji v Sloveniji strejlamu, je te čista mali, bi pravo ati.

Najprle so nan »orožje« dali - fajne lisene garice pa piciklinof gumi gor zvezani, v enoj velkoj kanti so nan »metke« pokazali - male kamenčke, s šterimi bi naj kečape pa konzerve doj strejlali (tou je bilo za trufiti).

Eden stric, preci strogi je bil, te sledi smo zvedili, ka je bil erešnji - pregenj, je pravo, naj si sakši zeme 10 metkof - kamenčkof pa ka naj sakši samo svojo tarčo strela (kečape pa pikslna, kak smo že pravli).

No, pa smo začali s sesplošnof strelbof. Po dvej minutaj smo gor prišli, ka smo si živi, tak gledalci kak mi, pa ka je več pou kečapof pa pikslnof ešče gor pa se nan naraji smigejo, še bole kak gledalci. Edini, ka je se trufo (pa še pet metkof njemi je ostalo), je bil naš profesionalac J. Rituper - keroga so tan na lici mesta, da so vidli, kak je dober, nekši strici s krščakami povabili, naj se pridruži kak trener specialcan novoustanovljenoga 1. bataljona desantno frečne enote Slovenske vojske.

Što je tou tak daleč kraj spravo?

Velke gemli, velke, ka bole fčesne.

Zdigni ga, zdigni
- on je profesionalac.

Sesplošna strelba v Moščancaj

MURSKO-MORSKOVALOVCI Z RELAXOM

OKUPIRALI RAB

To se je zgodilo 6. septembra, ko sva se ustvarjalca sredine večerne oddaje Mursko-morski val s kolegi iz turistične agencije Relax, nagrajenci oddaje ter drugimi našimi poslušalkami in poslušalci odpravila na prve skupne počitnice na otok Rab.

Kaj smo počeli sedem dni? Poleg kopanja in bivanja v hotelu Eva na najbolj zelenem delu otoka Rab smo si ogledali mesti Rab in Kampor, poležavali na čudoviti peščeni rajski plaži v Loparju, se z ladjo

odpravili na ogled Golega otoka in Grgurja, tekmovali v kegljanju, pripravili gala večerjo s karaokami in plesom ter se veliko pogovarjali in smejali. Nepozabne

skupne dni ob morju bomo ohranili na 304 fotografijah, za katere je poskrbel Flavio Dotto. Nekaj smo jih izbrali tudi za tokratno številko PEN-a. Simona Špindler

Prepoznavni smo bili po majicah, zaščitnem znaku naše oddaje.

... se glasi ena od parol, ki so jih »počitnikarji« kazensko-popravnega doma v nekdanji Jugoslaviji v največji sončni pripeki pisali na zgradbe Golega otoka. A to je bilo eno lažjih opravil ...

Najbolj napeto je bilo na kegljišču. Vneto smo navijali in tekmovali. Najbolj zagrizen je bil Vendel. Čeprav smo se vsi dobro odrezali, so bili na koncu najboljši Avgust Sadl, Alolz Rauter in Janez Lukač.

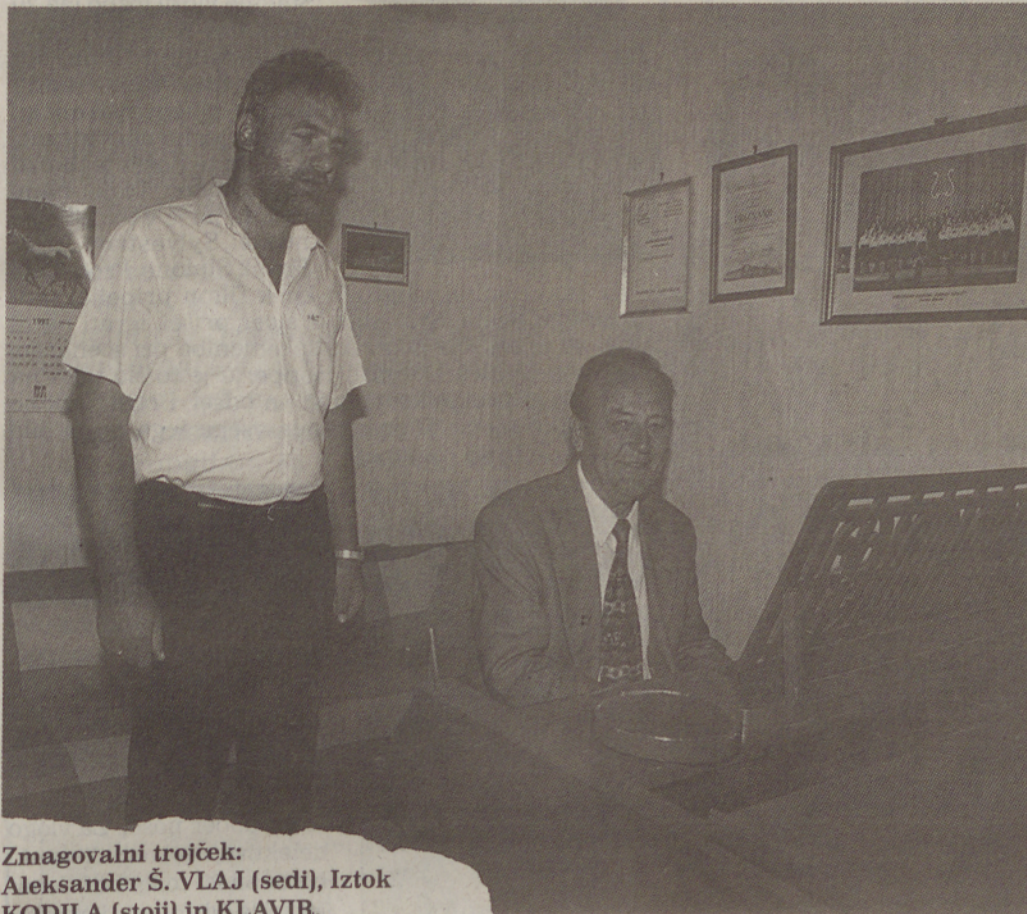

... še zadnji pogled na Rab, ne pa na galeba, ki nas bo zagotovo spremljal tudi prihodnje leto, ko se bomo mursko-morskovalovci odpravili v Dalmacijo.

PEN IN MURSKI VAL IZBRALA

Kar veliko časa (osem mesecev) je minilo od pisma ljubljanskega rojaka iz Žižkov, upokojenega bančnika gospoda Jožeta GRUŠKOVNJAKA. Takrat nam je predlagal, naj skušamo izbrati prvo prekmursko himno, češ da imajo Prleki (je res?) že dve. Kot dober poznavalec črenšovskega intelektualca Jožeta KLEKLA starejšega je zapisal, da bi bila lepa himna njegova pesem Slovenska krajina, mili moj dom. Objavljena je bila 29. novembra 1936 v Novinah Slovenske krajine, uglasbil pa jo je pravtako Črenšovčan dr. France CIGAN. Mi smo vse skupaj objavili v aprilski številki, ko se je tudi začel razpis za izbiro prve himne najseverovzhodnejšega koščka podalpske dežele. Zakaj pa ne, če smo imeli celo svojo državo (umrla je stara šest dni, 29. maja 1919 pa jo je oklical znameniti Vilmoš Tkalec kar iz takratnega hotela Dobraj)! Mnogi tega (države) niso imeli, pa vendar mrmrajo svoje himne – na primer gasilci, taborniki, skavti, nogometni navijači in drugi!

Zmagovalni trojček:
Aleksander Š. VLAJ (sedi), Iztok KODILA (stoji) in KLA VIR.

PRVO HIMNO DOBRIH LJUDI

V majskem Penu smo tako veseli dočakali obisk znanega glasbenika profesorja Aleksandra VLAJA. Čeprav formalno že upokojen, še vedno ne more brez not, harmonike, klavirja... Popularni Šanji nam je prišel povedat, da je s Prekmurskim oktetom nekdanj veliki nastopal tudi po tujini – zdelo se mu je, da ni prave pesmi, s katero bi lahko promovirali Prekmurje. Pa je pred več kot desetletjem in pol spisal Zemljo prekmursko – hvalnico naši pokrajini, za katero je prispevala besedilo književnica Karolina KOLMANIČ.

Zadnji, tretji predlog, ki je prišel v ožjo konkurenco za himno, smo objavili junija. V nasprotju s prvo in drugo pesmijo je tokrat šlo za bolj komercialne, a še vedno zelo domoljubne vode. Avtor Štefan GRABAR-PIŠTEK je svojo stvaritev Tu san ges doma objavil celo na zgoščenki (CD-ju). S Pištekovo skladbo smo razpis sklenili.

Potem je bila sredo (17. septembra), ko naj bi vse tri predloge slišalo vesoljno poslušalstvo Murskega vala. S prijazno Šanjijevo pomočjo, ki je Kleklovo in svojo

ZEMLJA
PREKMURSKA

pesem priredil za harmoniko oziroma klavir in solo petje, se je dogajala zgodovina – Prekmurci so sami odločali o sebi, sami so določili, ob kateri želijo stati (himni). Kleklovo pesem je zapela Jožica SEMEN, dijakinja srednje ekonomske šole iz Velike Polane, Vlajevo pa tenorist, sicer tudi član mešanega pevskega zbora Štefana Kovača, Iztok KODILA. Tekmovanje (glasovanje) je bilo več kot napeto. V začetku je namreč »potegnil« Pištek, za katerega so se odločali kot po tekočem traku. A dlje ko je telefonsko (samo)odločanje o prvi prekmurski himni trajalo, več točk je imela Zemlja prekmurska. Ob koncu je Vljaj Pištega ujel (ne dobesedno!) in prehitel. Začuda tretji predlog, Kleklova Slovenska Krajina, mili moj dom, ni bil deležen podpore.

Tako se je zgodila zgodovina: na Murskem valu so ob zvokih fanfar v sredo, 17. 9. 1997, natanko ob 20. in 29 minut razglasili: »Prekmurke in Prekmurci bomo odslej mirni (in tihi) ob poslušanju Zemlje prekmurske, skladatelja Aleksandra VLAJA in pisateljice Karoline KOLMANIČ!« Himna torej je in kot so jo nekoč v antiki namenjali vsemogočnim bogovom, jo tudi zdaj lahko tistim, ki kaj napravijo za ljudski blagor. Ne bo nam več potrebno zardevati, ko bo kakšen praznik krajevne skupnosti, obletnica upokojenskega društva ali bomo slavili množično krvodajalsko akcijo!

BOP, foto:juza

Od 25. septembra do 30. oktobra

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Tisto, v kar ste privolili ob nepravem trenutku, zdaj izpolnite, čeprav to ni enostavno in vam dela preglavice. Drugič pa bodite z vašimi obljubami previdnejši. Čas za opravila, povezana z denarjem ali poslom, ki bo prinesel denar, je primeren, zato ne odlašajte. Trenutno boste manj uspešni pri ljubezni ali odnosih s prijatelji.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Vtem času se ne ukvarjajte s financami, s posojanjem denarja ali načrtovanjem večjih poslov. Čas pred vami je primeren za duhovnost, za ohranjanje dobrih stikov s sorodniki in znanci, za obiske in razčiščenje odnosov iz preteklosti. Zdravje dobro, pridejo dobre novice, naredili boste nekaj dobrega. Zanimivo srečanje ali vsaj pogled.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Predvsem je pomembno, da zdaj ne tvegate. Raje počakajte, da boste videli, kako zadeva poteka, in šele potem ukrepajte. Delate manj kot bi z lahkoto lahko opravili, na kar v vašem okolju ne gledajo z razumevanjem. Prijazna oseba je iskrena, zato lahko sprejmete njeno ponudbo. Pri prehrani pretiravate, tudi malo več gibanja ne bi škodilo.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Zadevo še enkrat dobro premislite. V odnosih s prijatelji in znanci kdaj pa kdaj pomislite, da imajo tudi oni lahko prav. Večjih finančnih poslov se lotite šele v drugi polovici meseca. Z zdravjem je vse dobro ali bo šlo na bolje. Ob polni luni bodite doma. Pred vami je pomembnejši dogodek ali srečanje, ki bo imelo za vas ugodne posledice.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Pred vami je uspešen teden. O nekaterih stvareh, ki ste jih sicer dobro zastavili, je potrebno še malo premisliti. Morebitne napetosti v medsebojnih odnosih rešujte sami in ne čakajte, da bi to storil kdo drug. O potovanju ne razmišljajte. Ob nakupih bodite previdni. Energijo usmerjate dobro, čas razporejate slabo.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Pri delu boste uživali, zato opravite tudi tisto, kar že dolgo odlagate. Prijetne trenutke, ki jih boste preživeli z drago osebo, boste občutili še v drugačni obliki. V neki zadevi ne ukrepajte tako dolgo, dokler ne dobite sporočila oziroma nasveta, kaj naj storite. V sredini meseca zanimivo srečanje, proti koncu meseca vesela družba in glavobol.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

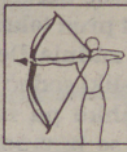
Ker ne boste vedeli, kako naj ukrepate, boste večkrat šli iz ene skrajnosti v drugo. Umirite ritem življenja, nekaj obveznosti, ki časovno niso vezane, pa preložite za kakšen teden ali dva. Izboljšanje na finančnem področju, tudi v ljubezni. Pri poslovnih ali finančnih zadevah bodite previdni.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Potrebujete počitek, zato si ne naložite kakšnih večjih del. Najboljšo sprostitev in energijo za v prihodnje boste dosegli v družbi svojega partnerja pa tudi malo več spanja vam ne bi škodilo. V neki družbi boste zabavni in lepo sprejeti. V prvi dekadi ne imejte poslov s sorodniki moškega spola, v drugi dekadi uspeh tam, kjer ga ne pričakujete.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Pri nekaterih stvareh, ki ste si jih v preteklosti dobro zastavili in delno tudi izpeljali, morate vztrajati. Dogodek, ki je pred vami, zahteva veliko zbranosti in preudarnosti. Ker imate še čas, se ne prenačite. Finančno stanje se bo rahlo izboljšalo. Na ljubezenskem področju rahlo zaostajate. Verjetno bo potrebna malo večja zmernost.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Akcijo boste uspešno izpeljali, če boste na križišču treh cest vzeli beli kamenček in ga zalučali v smer, kjer se bo dogajalo. Če bolj pozorno prisluhnete sebi, boste slišali še kaj več. Pol dneva posvetite izključno sebi. Dnevi pred vami bodo dinamični, vi pa iznajdljivi in ustvarjalni.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Na delovnem mestu so mogoči zapleti, ki jih pa lahko razrešite. Ni potrebno stopicati na mestu, kakšnih hitrih skokov ali preobratov si zaenkrat ne privoščite. Prosti čas posvetite prijateljem, ki jih v zadnjem času rahlo zanemarjate. Pri denarju večjih sprememb ne bo, morda boste dobili zanimivo darilo.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Dogodek ob koncu prihodnjega tedna bo zelo pomemben, zato vabila ne odklonite. Nekoga morate poklicati po telefonu. Če bo starejša ženska nosila sporočilo, bo dobro, če moški, ne poslušajte. Jejte več presne hrane in vitaminov. Sredina meseca bo ugodna za dolgoročne načrte. Nekdo vas bo ocenjeval po urejenosti nohtov.

Igral bom nag! Dennis Rodman: »

Tako je izjavil slaven ameriški košarkar, ko so ga vprašali, kakšno presenečenje pripravlja gledalcem lige NBA. Pravi, da bo zadnjo tekmo v letošnji sezoni odigral takšen, kot ga je rodila mati. Sicer pravijo, da je liga NBA danes posel, v katerem ni nič prepovedano, pravijo pa tudi, kako visoke so denarne kazni za igralce, ki se ne držijo dogovorov in pravil obnašanja. Igralci Chicago Bulls, na primer, morajo plačati 25 tisoč dolarjev, če odklonijo pogovor z novinarjem 30 minut pred tekmo ali po njej ali treningu. Kako se bo končala zadnja Dennisova tekma te sezone, še ne vemo, toda po sliki sodeč bi bil ženski del gledalcev kar zadovoljen. Lahko pa zapišemo, da je Dennis vsestranski. Poskušal se je v petju, igral v kar nekaj filmskih komedijah, namerava pa stopiti še v boksarski ring. S Hulkom Hoganom, znano wrestling zvezdo, bo nastopil na svetovnem prvenstvu v wrestlingu v Dayton Beachu. Da mu ne bo še žal ...

KATE: »ŽELELA SEM SI GA«

Morda pa je bila res noro zaljubljena, če ga je tako dolgo čakala. Ko so namreč igralko Kate Capsha spraševali, kako je bilo, ko sta se prvič srečala z možem Stevenom Spielbergom, ni povedala nič pretresljivega, saj je bilo to na avdiciji za film Indiana Jones. Je pa o njem že prej veliko slišala in brala in ga je želela spoznati. Priložnost se je pokazala na avdiciji za film Indiana Joanes. »Tako sem se zaljubila, vendar za mene ni pokazal nobenega zanimanja. Takrat je bil poročen z igralko Amy Irving. Ker sem vlogo dobro odigrala, sva se nekako sprijateljila in skupaj z družbo hodila na večerje. Ob neki taki priložnosti sem se opogumila in mu povedala, da ga ljubim. Začudeno me je pogledal in vprašal, ali mislim resno. Čez pol leta sem zanosila. Danes sva srečna ...

Tudi če ni pred kamerami, Traci Bingham ne more brez peska in valov. Črno polta reševalka iz serije Obalna straža ima, kot se je izvedelo, zelo resno zvezo z mladim angleškim milijonarjem Chisom Hugesom.

Menda hodita skupaj že štiri mesece in bosta kmalu stopila pred oltar. Oni dan so ju videli na plaži Malibu.

Pod sončnikom sta uživala ob šampanjcu in jagodah. Chis pravi, da ga Traci zelo spominja na Sharon Stone, saj tudi ona ne nosi spodnjega perila. Ob tej izjavi je bilo Traci zelo nerodno, Chisove izjave pa ni komentirala. Povedala je le, da bosta kmalu odletela v London po poročno obleko in da bo potem (po poroki!?) drugače.

Bratje Stalone

Dva tedna po tistem, ko je Sylvester Stalone vložil tožbo (za 20 milijonov dolarjev) proti producentom filma Teh Good Life, ker menda hočejo njegovo stransko vlogo spremeniti v glavno, so zdaj ti vložili tožbo za 50 milijonov. Trdijo namreč, da jih je v to napeljal mlajši Sylvestrov brat, Frank Stalone. Producenti so mu obljubili vlogo, če bo k filmu pripeljal tudi starejšega brata. Sylvester je sicer prišel, igrati pa ni hotel ali je ves čas zahteval spremembe pri scenariju. Glavnemu igralcu Dennisu Hopperju je to šlo tako na živce, da je prekinil snemanje in odšel. Brata Stalone sta zdaj užaljena in pravita, da vsega tega ne bi bilo treba. Kdo bi jih razumel?

MEL SE VRAČA

Dolgo pričakovano snemanje četrtega dela superpopularne nadaljevanke Smrtonosno orožje se bo menda začelo. Glavni razlog za čakanje je bil Mel Gibson, ki je končno ugotovil, da je čas za še en dober posel. Za vlogo detektiva v tej nadaljevanke bo dobil 20 milijonov dolarjev in še odstotke od predvajanja. Računajo, da bo tako spravil v žep najmanj 50 milijonov, to pomeni, da bo trenutno najbolje plačani igralec v Hollywoodu.

ANNA NICOLE SMITH

Ko je bila še natakaraica v skromni restavraciji s hitro pripravljeno hrano in pečenimi piščanci, so ji rekli Čriček. Bila je stara 17 let in je že imela otroka. Ker se do gostov ni obnašala tako, kot je želel šef, so jo odpustili iz službe. Zapustila je domači kraj in odšla v Huston, kjer se je zaposlila kot servirka in blagajničarka. Bogve kako bi se končala njena pot, če se v novem lokalu ne bi pojavil multimilijarder J. Howard Mahal. Začela se je ljubezenska romanca, ki se je končala s poroko. Nevesta je bila takrat stara 26 let, ženin pa, reci in piši, 89. Kljub temu je vsemu svetu povedala, da se je poročila iz ljubezni. Danes je vdova, tu in tam pa se pojavi tudi na prvih straneh Playboya. Po videzu sodeč ne trpi lakote.

Brez plaže ne gre

Angel iz Nekje vmes je Pero Lovšin, ki si ga boste lahko ogledali na videospotu. V njem nastopa cela vrsta znanih domačih živali, tako boste poleg odojka, ki se je vrtel na žaru, lahko občudovali še konja, pse, kokoši, Beti Tomsic, družino Šterk, Igorja Vidmarja in seveda Pera in njegove kompanjone.

Pesmi Brendija in Korada so na nacionalnem radiu in televiziji res prepovedane, zato pa dosežata dobre uspehe na tujem. Njuna pesem z naslovom Mustafa je prilezla prav na vrh glasbene lestvice Radia Sarajevo. Dober skok, ni kaj.

Te dni je na naše police prišla plošča Roberta Magnifica. Gre pravzaprav za soundtrack, torej za glasbo iz filma Stereotip. Pri izvedbi je Magnificu pomagala skupina Pismejkers. Ta tandem se je sedaj ustalil približno tako kot Pero Lovšin in vitezi obložene mize.

Pivci so žejni, zato naslov Žeja ni naključje, ko govorimo o rockerski skupini The Drinkers. Tako je, izšel je njihov drugi album, ki je posvečen eni sami temi - žeji in kako jo premagovati. Poleg že omenjenega pa se The Drinkers spopadajo še z drugimi alkoholnimi problemi. O tem nadzorno pričajo tudi naslovi pesmi: Alkohol je moj idol, Liter vina, Delirij itd. Edino ena pesem z naslovom Epitaf je drugačna; posvetili so jo namreč pokojnemu kolegu, glasbeniku Andreju Gumilarju.

Ljubezen je minljiva, to sta oskusila Jan Plestenjak in njegova sedaj nekdanja lepota Martina Kajfež. Menda sta se razšla prijateljsko. Je že res, da je daleč od očesa tudi daleč od srca. Njuno poslovno življenje je bilo krivo, da sta bila velikokrat ločena, no in sedaj sta ločena že dalj časa.

Ivo Radin je svojo najnovejšo pesem z naslovom Zapoј srce že predstavil Prekmurcem, natančneje na karaokah v Beltincih. Zato ne bo odveč, če vam povemo, da boste njegovo kaseto in ploščo jeseni že lahko poslušali tudi doma.

Čeprav Šerbi na odru ne daje nič resnega videza, pa je v poslovnem svetu, ko postane Barbara Šerbec, zelo resna in zanesljiva. Najbrž niste vedeli, da je Šerbi poslovna sekretarka v priznani ljubljanski odvetniški pisarni. No, pa veste sedaj, in to v opozorilo, da si ne boste z njo nakopali kakšnih težav, saj se boste nemudoma znašli pred sodiščem, in ker ima Šerbi tam gotovo velik vpliv, boste najbrž potegnili kratko.

Kot pravi Faraoni

Skupina Faraoni se lahko pohvali s pravo obletnico, saj obstaja že zavirljivih 30 let. Pa ne samo to, Faraoni so se vsa ta leta obdržali prav na vrhu popularnosti. Krona tega je bila letošnja zmaga na Melodijah morja in sonca in seveda razglasitev za najboljšo pop skupino leta na podelitvi zlatih petelinov.

Da je treba take dogodke tudi temu primerno proslaviti in kako je to treba, so Faraoni dodobra pokazali. Za svoj jubilej so priredili velikansko zabavo s slavnostnim koncertom. Na njej ni manjkalo ničesar, na voljo je bil bogat izbor tipične primorske hrane in pijače od mineštre do brodetu. Poskrbeli pa so tudi za vse ljubitelje skupine, ki so lahko kupili nalepke, razglednice, majice, posterje in seveda plošče in kasete.

Dogajanje je bilo razdeljeno na dva dela. Prvega je povezoval D. J. Lovro, ki je gostil glasbene goste, kot so Tomo Jurak, Milan Pečovnik-Pidi, Anika Horvat, Sanja Mlinar, skupina Kalamari in še in še jih je bilo. Drugi del, ki se je zvrstil po 22. uri, pa je bil namenjen koncertu Faraonov, ki je bil prava poslastica, saj so na oder stopili tudi nekdanji člani skupine in posebni gostje, med njimi Avtomobili, Avia Band, Jan Plestenjak in Irena Vrčkovnik, ki so izvajali pesmi Faraonov v svojih priredbah. Povezovalc tega drugega dela je bil Dragan Bulić.

Slavlje pa se s tem še ni končalo, saj so Faraoni rezervirali kar celo ladjo Zlatorepko, s katero so fantje z novinarji in sponzorji pluli in se zabavali še do jutra. Če imate po vsem tem skomine, vas lahko potolažim, saj je bilo vse posneto in se bo dvakrat predvajalo v Sobotni noči. In če boste zamudili, ne bo še nič izgubljenega, saj boste posnetke s koncerta lahko slišali s plošče ali kasete z naslovom Faraoni v živo in tako nadomestili vse zamujeno. Drugače pa se že vsi veselimo naslednjega jubileja 40-letnice, za katero upamo, da bo tako dobra, kot je bila ta.

Čas celi rane Alenke Godec

Pravzaprav jih Alenka nima veliko, saj je njeno življenje zelo uspešno in polno. Poslovno poučuje nemščino na jezikovni šoli, zasebno pa jo osrečujejo njen triletni sin in razumevajoč mož in seveda glasba, ki je zaznamovana predvsem z jazzom in baladami.

Pred tedni se je Alenka odločila za velik korak v glasbeni karieri, zamenjala je namreč založbo in po izteku pogodbe z založbo Sraka podpisala pogodbo z ljubljansko založbo Coronana glasba, ki je last Dušana Velkavrha, znanega predvsem po njegovih besedilih, ki so zmagovala na slovenski popevki.

Tako se je rodil že prvi projekt te založbe, torej lahko se veselite nove plošče in kasete, ki bi ta čas že morala biti v trgovinah.

Deset novih skladb, med katerimi je tudi pesem Čas celi rane, s katero se je Alenka predstavila na festivalu MMS in zanjo dobila tudi tretjo nagrado. Naj omenimo še imena, ki so ji pri projektu pomagala. Tako so kot avtorji sodelovali Janez Bončina-Benč, Primož Grašič, Blaž Jurjevič, Matjaž Zupan alias MZ Hektor, Igor Potočnik in Jani Hace. Dve besedili je napisala Damjana Golavšek, sicer pa se kot tekstopiska tokrat prvič predstavlja tudi Alenka.

Čas resnično hitro mineva, saj je naš najmlajši predstavnik, ki nas je zastopal na Evrosongu, takrat sicer še v Regininem trebuščku, že odpihnil prvo svečko. Glede na to, kako rad že sedaj poje in ploska, lahko rečemo, da bo kmalu stopal po maminih stopinjah. Sicer pa je mali Aleksander sedaj za Regino njeno največje in najlepše občinstvo.

Drugače pa je Regina začela pripravljati že nove pesmi. Tudi tokrat bo večji del glasbe prispeval njen mož, dve pesmi pa bosta tudi od priznanega skladatelja Alda Kumarja, ki je znan predvsem po resni glasbi. Skratka, obeta se nam presenečenje.

župan, župana, županu, župana, **pen**pri županu, z županom, od župana

Iz nekdanjga vaško-gasilskega doma na Tišini je nastal lep poslovno-stanovanjski objekt. Ko smo bili tam, so ravno urejali okolico. Irma je prišla za samokolnico, da bi bilo vse skupaj še bolj delovno.

V tistih dobrih starih časih je bila po Radiu Ljubljana zelo poslušana oddaja Pokaži kaj znaš. V eni teh oddaj so nastopile tudi pevke tišinske osnovne šole in s pesmijo Tišina je dolga vas naredile na poslušalce kar dober vtis. Spremljali smo jih tamburaši z ekonomske šole.

Zdaj, ko smo se peljali k Alojzu Flegarju, županu občine Cankova - Tišina, mi je ta pesem odzvanjala v ušesih in delovala kot glasbena podlaga filmu, ki sem ga pravkar gledal iz avtomobila. Nežno zgodnjejsensko idilo je motilo le ugibanje, ali bo Irma prehitevala vse tovarnjake, ki so se znašli pred nami od Sobote do Tišine, ali pa bo kakšnega tudi izpustila. Bojan je sedel zadaj. Bogve, ali je počel kaj koristnega. Skratka, Penova trojka je bila popolna in pripravljena za akcijo in morda bi bilo vse skupaj celo prijetno, če bi takrat sedel, recimo, na obrežju Blejskega jezera in gledal labode.

Župan, geodet Stanko Kranjec in Irma ob mejnem kamnu na prekmurski strani. Fotograf stoji na štajerski strani. Tudi ribiški dom v Gradišču je na štajerski strani. Za tolažbo Prekmurcem naj povemo, da je nekdanji Petanjski vrelec v Radencih na njihovi strani.

Tišina je dolga vas

Župan nas je sprejel kar v poročni dvorani. Ne zato, ker bi si zaslužili to čast. Tam je tako. Med tednom rabijo prostori za županove potrebe, ob sobotah, ali ko je pač poroka, pa prostore preuredijo v poročne. Hiša, v kateri je županov urad, je lično urejena, kljub temu se v njej nismo dolgo zadrževali, saj je občina velika, dan pa kratek, zato smo morali na pot. Tako mimogrede se je župan spomnil mejnega kamna med Ogrsko in Avstrijo.

Namesto proti Cankovi smo se obrnili proti Soboti - v Gradišče, kjer je ob glavni cesti doma geodet Stanko Kranjec, ki bi nam ga znal pokazati. Srečo smo imeli, da smo ga našli doma, in medtem ko se je župan dogovarjal, da nam ga pokaže, sem se na hitro pogovoril Danico, ki je z zajetnim šopom papirjev in brošur ter nekakšnim praporom odhajala na sestank taborniškega društva, ki si je nadelo ime Rod belih štrkov. Rod je bil ustanovljen lansko leto in že so imeli 13 akcij. Za pridnost so dobili manjši kos zemlje, s katero imajo velike načrte, in upam, da bomo o njih še kaj slišali.

Mejnega kamna sami res ne bi mogli najti. Kakšnih tristo metrov južno od Mure je, nekje med polji nedaleč od ribiškega doma v Gradišču. Kakšnega pol metra gleda iz zemlje, čeprav je visok 1,80 metra (Stanko je nekoč kopal do vznožja stebra)

in bi bil še višji, če ga med vojno ne bi okrušila granata. Je iz marmorja, na njem pa piše letnica 1754 in črki DS. Vsekakor zanimiva zadeva, ki bi se lahko izkoristila v turistične namene. Pri ribiškem domu smo se toliko ustavili, da smo lahko videli slovo zdajšnjega trenerja Mure, Milana Koblencerja, ki se je poslavljaj od kolegov v tovarni Mura.

Na poti do Vanekovega Vrta spominov smo na Petanjcih srečali še Veselega kmeta. Eno nam je zaigral in že smo bili med 618 drevesi - z dr. Vanekom Šiftarjem seveda. Dr. Vanek - živa legenda in leksikon - nam je mimogrede povedal, da je bival leta 1598 na Petanjcih, ko so ga izgnali iz Gradca, poleg drugih znamenitih mož tudi astronom in izumitelj Joanes Kepler. Tudi o vlogi petanjskega gradu pri širjenju protestantizma in med protireformacijo bi se dalo veliko napisati, toda čas

Leopold Zorjan alias Veseli kmet je ob vsaki priložnosti pripravljen raztegniti svoj meh.

je neizprosno. Ni bilo več časa, da bi se ustavili pri nekdanji stražnici na Petanjcih, kjer je zdaj »pasji hotel« ministristva za notranj zadeve. Peljali smo se naravnost na Cankovo.

Peljala sva se z županom, ki mi je tako mimogrede povedal, da šteje občina dobrih 6800 duš, ki prebivajo v treh krajevnih skupnostih oziroma 20 krajih. Občina se razteza od ravenskih krajev, kot je na primer Gradišče, pa vse do srednjega Goriškega, recimo do Krašča.

Cankova je že od nekdaj pomembno središče, ki je bilo prvič omenjeno leta 1212. Nedaleč od cerkve sv. Jožefa v središču vasi stoji spomenik Avgustu Pavlu, znanemu jezikoslovcu, pesniku, prevajalcu in sploh enemu prvih znanstvenikov v pokrajini, ki ima na Cankovi tudi spominsko sobo, vendar si je nismo ogledali, ampak smo se odpeljali v Korovce, na začetek zanimive gozdne poti Fuks graba. Kar ponosen sem bil na te kraje. Ena domačija lepše urejena kot druga, trava pred vsako hišo pokošena. Lastnik gozda, g. Toplak, je dal idejo, da jo uredijo, in se pri tem tudi najbolj angažiral.

Iz Korovca po bližnjici, pa ves čas po asfaltu, smo končno prišli do cilja - do turistične kmetije Ferencovi v Krašči. Gospodar Tonček Kos si je ravno dal opravka pri živini in sploh je bilo tam takrat malo napeto. Pričakovali so namestnico ministra za kmetijstvo Bavarske, ki bi morala priti naslednji dan na krajši oddih. Tonček si je vseeno vzel čas za nas. Navrgli smo nekaj besed o turizmu in tudi ob njegovi tožbi, češ da naleti včasih na premalo razumevanja, ugotovili, da se končno tudi turizmu pišejo boljši časi.

Dr. Vanek Šiftar in župan ob smreki, ki jo je pred letom 1941 posadil njegov brat Franc. Ob njej raste zelo redka kranjska budika.

Turistična gozdna pot Fuks graba ima vedno več obiskovalcev.

Tone Kos na turistični kmetiji Ferencovi bi naredil vse za turiste. Tudi gugal bi jih kot Irmo, če bi hoteli.

Jože Rituper
Foto: Juža

NATAŠA CIGLAR, stara 19 let, s Petanjec, Njena velika želja, da bi se povzpela visoko po stopnicah med znane frizerke, se ji zaenkrat še ni uresničila, a kdo ve, kaj bo še prišlo ... Sicer pa jo veseli tudi delo v gostinstvu, čeprav ni natakarica. Še najrajši pa gre s svojim velikim psom na sprehod v naravo, saj se ob njem nikogar ne boji. Njeni najljubši barvi sta bela in rumena, je pa najraje špagete, kljub temu se nima težav z linijo. Foto: JOG

